

Prijevod i analiza prijevoda filma Ma folie Andrine Mračnikar

Zaharija, Antonela

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:501655>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-02**



Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)



**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET**

Antonela Zaharija

**Prijevod i analiza prijevoda filma Ma Folie
Andrine Mračnikar**

(DIPLOMSKI RAD)

Rijeka, 2021.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
Katedra za translatologiju

Antonela Zaharija

Matični broj: 1607997365076

Prijevod i analiza prijevoda filma *Ma Folie*
Andrine Mračnikar

DIPLOMSKI RAD

Diplomski studij: Prevoditeljski smjer

Mentor: doc. dr. sc. Željka Macan

Rijeka, 15. rujna 2021.

IZJAVA

Kojom izjavljujem da sam diplomski rad naslova **Prijevod i analiza prijevoda filma Ma Folie Andrine Mračnikar** izradila samostalno pod mentorstvom **doc. dr. sc. Željke Macan**.

U radu sam primijenila metodologiju znanstvenoistraživačkoga rada i koristila literaturu koja je navedena na kraju diplomskoga rada. Tuđe spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrazirajući navela u diplomskom radu na uobičajen način citirala sam i povezala s korištenim bibliografskim jedinicama.

Studentica

Antonela Zaharija

Potpis

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. O filmu Ma Folie.....	3
2.1. O redateljici filma: Andrina Mračnikar	4
3. Psihološka dimenzija filma Ma Folie.....	7
4. Audiovizualno prevođenje i filmski prijevod.....	9
4.1. Međujezično audiovizualno prevođenje.....	10
4.1.1. Filmski prijevod ostvaren tehnikom podslovljavanja.....	10
4.1.2. Filmski prijevod ostvaren tehnikom sinkronizacije.....	12
4.1.3. Komentiranje ili glas preko kadra (<i>voice-over</i>).....	14
4.1.4. Tumačenje	14
4.2. Unutarjezično audiovizualno prevođenje	14
5. Osobitosti filmskog prijevoda tehnikom podslovljavanja	16
5.1. Tehnički aspekt podslovljavanja	16
5.1.1. Segmentacija podslova	18
5.2. Jezični aspekt podslovljavanja.....	20
5.2.1. Redukcija.....	20
5.2.2. Izostavljanje.....	22
5.2.3. Pomaci u strukturi rečenice	23
5.2.4. Frazemi	23
5.2.5. Leksik	24
5.2.6. Vulgarizmi.....	25
5.2.7. Pjesme	26
6. Dijalog-liste filma Ma Folie na engleskom jeziku	28
7. Zaključak.....	83
8. Literatura	84
8.1. Mrežni izvori	85
9. Sažetak	86
10. Abstract	87

1. Uvod

Dvadeset i prvo stoljeće razdoblje je promjena na brojnim područjima, a promjene se naročito očituju na području tehnologije. Zbog toga je poseban procvat doživjela i medijska kultura. Mediji su u današnjem vremenu sveprisutni te je i njihova uloga različita. Glavna je svrha medija izvijestiti i pružiti što više informacija gledatelju, odnosno slušatelju, dok u isto vrijeme pokušavaju plasirati i prodati mnogobrojne proizvode i usluge, a ponekad čak i ideje i stavove. U posljednjih je nekoliko desetljeća poseban procvat doživjela filmska industrija. Iako film potječe od davnih vremena, naročito se razvija u 19. i 20. stoljeću, kada ujedno dolazi i do otvaranja brojnih filmskih studija diljem svijeta. Kao vodećeg predstavnika filmske industrije svakako valja spomenuti američke studije, koji se kvalitetom filmova, kao i opremom te brojem gledatelja tih filmova posebno ističu. Plasiranjem stranog filma na određeno tržište javlja se i potreba za njegovim prijevodom, odnosno potreba za jezičnom prilagodbom određenom tržištu. Time se javlja poseban oblik prevođenja, koji također doživljava procvat u 20. stoljeću. Audiovizualno prevođenje smatra se posebnim oblikom prevođenja koji se odnosi na područje različitih vrsta medija.¹ Kao takvo, ono podrazumijeva brojna pravila koja audiovizualni prevoditelji moraju poštovati. Ta se pravila u prvom redu odnose na vremensku i prostornu ograničenost, pri čemu prevoditelj može upotrijebiti određen broj znakova u zadanom vremenskom periodu. Ukoliko dođe do prekoračenja znakova ili vremenskog perioda, razumljivost filma/serije biti će narušena. Po svojoj prirodi, audiovizualno prevođenje dijeli se na međujezično, pri čemu se prevodi s jednog jezika (izvorni) na drugi (ciljni). U međujezično prevođenje ubrajaju se podslovljavanje, sinkronizacija i glas preko kadra, koje se međusobno razlikuju u mnogim aspektima. S druge strane, unutarjezično prevođenje namijenjeno je osobama oštećena vida i/ili sluha, dok se kod međusemiotičkog prevođenja prevode određeni znakovi. U središtu ovog rada je međujezično prevođenje, pri čemu je za potrebe pisanja rada odabran film *Ma Folie* iz 2015. godine austrijsko-slovenske redateljice Andrine Mračnikar. Polazišni su jezici toga filmskoga prijevoda njemački i engleski, a ciljni hrvatski jezik. U okviru se ovoga rada donosi i detaljna jezična i tehnička analiza filma, kao i analiza

¹ Macan, Željka; Primorac Aberer, Zrinka: Audiovizualno prevođenje, Priručnik za prevoditelje: Prilog teoriji i praksi, Filozofski fakultet u Rijeci, 2014. , str. 181.

same tehnike podslavljanja. Poseban prilog predstavljaju dijaloške liste² u obliku usporedna međujezična tablična prikaza.

² Zapisnik svih dijaloga i glasova koji se čuju u filmu, sastavljen točno po redoslijedu kadrova i kolutova (rolâ) konačno montirane i sinkronizirane verzije film. djela. Od knjige snimanja razlikuje se po tome što sadrži samo tekstove koji se u filmu čuju, a služi najčešće kao pomagalo za prijevod filma na strane jezike (podnaslovljivanjem ili naknadnom sinkronizacijom), pa se pri prodaji filma u inozemstvo obvezatno dostavlja kupcu. Velike am. kompanije uvele su tzv. *spotting-list*, koja osim dijaloga i bitnih zvukova sadrži i orijentacijski opis zbivanja u slici, sve natpise na film. vrpci, oznake točnog mjesta gdje se koji dijalog pojavljuje i dokle traje i prijedloge kako pojedini dijalog sažeti da bi duljina podnaslova omogućila čitanje na ograničenom prostoru filma (tzv. *master title*). Premda izvan konteksta slike i zbivanja sami dijalozi ne mogu biti dovoljno izražajni, ipak se povremeno u film. časopisima, monografijama i antologijama objavljuju dijalog-liste pojedinih filmova, posebno u slučajevima ako su autori scenarija ili dijaloga istaknuti pisci. (izvor: DIJALOG-LISTA. *Filmska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2019, stranici pristupano 13.9.2021. <http://filmska.lzmk.hr/Natuknica.aspx?ID=1340>).

2. O filmu *Ma Folie*

Ma Folie ('Moje ludilo'³) je devedesetominutni francusko-austrijski triler koji je 2016. godine režirala slovenska i austrijska redateljica Andrina Mračnikar. U kinima se službeno počeo prikazivati 21. srpnja 2016. godine. Iako se isprva čini kako se radi o još jednom romantičnom i ljubavnom filmu, svojom strukturom i neobičnim zapletima *Ma Folie* prelazi uobičajene granice ljubavnih filmova.



Slika 1. Službeni plakat filma iz 2015. godine. (Izvor: <https://www.imdb.com/title/tt2946942/>, stranici pristupano 22. lipnja 2021.)

Radnja filma smještena je u Beč, a na samom početku filma i u Pariz, pri čemu gledatelj prati ljubavnu priču dvoje mladih ljudi, Yanna i Hanne. Ona je jednostavna i privlačna djevojka koja radi kao terapeutkinja za djecu s psihološkim poteškoćama, a naročito se brine o djevojčici Saremi, s kojom je ostvarila blizak odnos. Za vrijeme svog boravka u Parizu upoznala je markantnog mladića Yanna, u kojeg se vrlo brzo i zaljubila. Yann je zbog nje došao u Beč i dao je otkaz na poslu samo kako bi bio s njom i kako bi živjeli zajedno. Međutim, prvi zaplet događa se u trenutku kada Yann doznaje da Hanna radi s Goranom, svojim bivšim dečkom, s kojim je u vezi bila četiri godine. Da bi stvar bila gora za Yanna, Goran još uvijek gaji osjećaje prema Hanni, te ga zbog toga neprestano obuzimaju osjećaji ljubomore, a ponekad ima i ispade bijesa. Uz njih kao još jedan od glavnih likova pojavljuje se Marie, Hannina prijateljica, za koju se

³ Prijevodi sa stranih jezika na hrvatski koji se donose u okviru ovoga rada su autorski.

isprva čini kako je uvijek uz nju, no skriva joj da nešto osjeća prema Goranu te da su bili zajedno. Yann neprestano snima Hannu svojim mobitelom, pri čemu ona u tome uživa jer joj ti videozapisi služe kao podsjetnik na njihove lijepe zajedničke trenutke u Parizu. Međutim, stvari ubrzo krenu nizbrdo kada Yann postane suviše opsesivan i ljubomoran zbog čitave situacije s Goranom, a uz to i prisiljava Hannu na zajednički život, iako je njoj to sve previše. Njihov odnos eskalira u sceni u kojoj ona njemu priznaje kako ga je ipak prevarila s Goranom, pri čemu se on iseljava iz njezina stana, vraćajući joj pritom ključeve. Nakon tog trenutka, u filmu se događa potpuni preokret. Yann počinje slati Hanni iznimno uznemiravajuće videozapise u kojima njegova opsjednutost njome prelazi svake granice. Uvjerena je kako je on svugdje slijedi te kako čak ulazi u njezin stan bez njezina znanja. Hanna u međuvremenu shvaća kako još uvijek nešto osjeća prema Goranu, međutim, uskoro saznaje kako on ipak nema ozbiljne namjere s njom te kako se u isto vrijeme viđa s njezinom prijateljicom Marie i s Evi, njihovom kolegicom s posla. Napeti odnosi između Hanne i Yanna dosežu vrhunac kada nakon njegova grubog nasrtaja na nju, Hanna u samoobrani odgurne Yanna, pri čemu on padne u rijeku. Film završava vrlo neizvjesno, pri čemu se gledatelja ostavlja s brojnim dvojbama, te mu se na neki način pruža priliku da sam razmisli kako bi se situacija mogla dalje odvijati, odnosno da sam interpretira kraj filma.

2.1. O redateljici filma: Andrina Mračnikar

Andrina Mračnikar uvažena je slovenska i austrijska redateljica. Rođena je 1981. u Halleinu, gradu smještenom u Austriji u saveznoj državi Salzburg. Djetinjstvo je provela u Ljubljani i pokrajini Koruškoj, gdje je i pohađala slovensku gimnaziju u Klagenfurtu/Celovcu. Nakon završene gimnazije upisuje studij povijesti umjetnosti na Sveučilištu u Beču, a 2000. godine i studij filmske režije na Akademiji za kazalište, radio, film i televiziju (AGRFT) u Ljubljani. Osim toga, 2002. godine upisuje studij filmske režije i dramaturgije na Sveučilištu za glazbu i scensku umjetnost u Beču, gdje je imala priliku učiti i raditi u klasi poznatih austrijskih

redatelja Michaela Hanekea⁴ i Waltera Wippesberga.⁵ 2010. godine Andrina Mračnikar je završila oba studija.

Svoju je redateljsku karijeru Andrina Mračnikar započela još kao studentica 2002. godine snimivši kratkometražni dokumentarac „Andri 1924-1944“. Radi se o biografskom dokumentarcu o bratu njezine bake, vojnom dezertneru kojeg je Gestapo ulovio i pogubio 1944. godine. Dvije godine kasnije Mračnikar je režirala kratkometražni igrani film pod nazivom „Rosi oder das Feuer“ (‘Rosi ili vatra’), čija se radnja odvija 1958. godine te prati lik Rosi, koja je optužena za palež te je zbog toga prisiljena odslužiti zatvorsku kaznu. Ostala zapaženija djela koja je Mračnikar režirala su dokumentarac iz 2006. godine „Der Kärntner spricht Deutsch“ (‘Korušac govori njemački’), u kojem se pobliže opisuju događaji iz 1938. godine te razdoblje tzv. *Anschlussa*, kada je stanovništvu Koruške, koje je do tada govorilo slovenskim jezikom, naređeno da ubuduće govore njemačkim jezikom, te još jedan kratkometražni igrani film iz 2008. godine „Die Wand ist abgerissen“ (‘Zid je srušen’). Film govori o kompleksnoj ljubavnoj vezi dvoje mladih ljudi čije živote prati niz sukoba koji njihovu ljubav neprestano stavljaju na kušnju.

Ipak, Mračnikar je najveći uspjeh doživjela 2015. godine upravo filmom *Ma Folie*, koji je osvojio tri nagrade i pet nominacija. Glumica Alice Dwyer (Hanna) 2015. godine na filmskom festivalu u njemačkom gradu Schwerinu osvojila je nagradu za najbolju glumicu, a 2017. na festivalu *Jupiter Award* bila je nominirana za najbolju njemačku glumicu. Dwyer je također 2016. godine na festivalu *Romy Gala* u Austriji bila nominirana za najbolju glumicu u usponu. Nadalje, glumica Gerti Drassl (Marie) na austrijskom filmskom festivalu 2016. godine osvojila je nagradu

⁴ Michael Haneke, (rođen 23. ožujka 1942., München, Njemačka), austrijski redatelj i scenarist čiji su ga oštri i provokativni filmovi učinili vodećom ličnošću u europskoj kinematografiji krajem 20. i početkom 21. stoljeća. Veliki dio njegova rada ispituje tendencije društvenog otuđenja i brutalnosti unutar suvremenih srednjih slojeva. Neki od njegovih poznatijih filmova su *71 Fragmente einer Chronologie des Zufalls* (1994.), *Funny Games* (1997.), *Code inconnu* (2000.), *La Pianiste* (2001.) itd. (Izvor: <https://www.britannica.com/biography/Michael-Haneke>, stranici pristupano 30. kolovoza 2021., autorski prijevod teksta).

⁵ Walter Wippersberg rođen je 4. srpnja 1945. u Steyru u Austriji. Osim što je režirao, također se bavio i pisanjem. Neka od poznatijih djela su mu *Das Fest des Huhnes* (1992.), *Dunkles, rätselhaftes Österreich* (1994.) i *Der Abschied* (1972.). Preminuo je 31. siječnja 2016. u Steyru. (Izvor: <https://www.imdb.com/name/nm0936145/>, stranici pristupano 30. kolovoza 2021., autorski prijevod).

za najboljeg sporednog lika, a redateljica Andrina Mračnikar je 2015. godine na festivalu *First Steps Award* u Njemačkoj osvojila nagradu za najbolji igrani film u trajanju od preko 60 minuta. Osim toga, Mračnikar je 2016. na festivalu *Romy Gala* bila nominirana i za najbolju redateljicu, dok je film na festivalu *Max Ophus Awards* 2015. bio nominiran za najbolji igrani film. Karina Ressler bila je nominirana za najbolju montažu filma na istom austrijskom festivalu 2016. godine,

Na temelju dosad spomenutih ostvarenja redateljice Andrine Mračnikar, vidljivo je kako su u fokusu njezina stvaralaštva dvije ključne tematike. Prva se odnosi na stvarne osobe i događaje koje je Mračnikar iskoristila za svoje dokumentarne filmove, poput tema iz života svoje obitelji i rodbine, kao i povijesni događaji koji su prethodili Drugom svjetskom ratu. Valja napomenuti kako se ti povijesni događaji i činjenice odnose na krajeve u kojima je redateljica odrasla i djelovala, odnosno one dijelove Europe koji su značajni za Andrinu Mračnikar. S druge strane, druga dominantna tematika u stvaralačkom opusu redateljice jest ljubav. Kao što je vidljivo i na primjeru filma *Ma Folie*, glavni su likovi u takvim njezinim filmovima uglavnom mladi parovi, mladi ljudi koji pokušavaju riješiti svoje ljubavne probleme.

Filmski i dokumentarni opus redateljice Andrine Mračnikar svakako je vrijedan isticanja i proučavanja, a ono što se posebno ističe kao jedna od njegovih ključnih značajki je višeslojna i temeljita psihološka dimenzija njezinih filmova, o čemu će se govoriti u sljedećem poglavlju.

3. Psihološka dimenzija filma *Ma Folie*

Svojim neočekivanim zapletima te krajnje uzbudljivim i dramatičnim scenama, u filmu je osobito istaknuta psihološka dimenzija, koja se najviše očitava u samom ponašanju glavnih likova, odnosno do izražaja dolazi u njihovoj karakterizaciji. Osobito je naglašen Yannov karakter i njegovo psihološko stanje. On, naime, voli Hannu te je u filmu očito kako mu je izuzetno stalo do nje. Međutim, u isto je vrijeme i vrlo ljubomoran i posesivan te je upravo ljubomora ono što najviše koči njihovu vezu. Svojim uznemirujućim videozapisima pokazuje i svoju morbidnost i nastranost, ponašanje koje se može nazvati i psihopatskim. Kasnije mu ipak bude žao zbog toga, pri čemu se i ispriča Hanni, što navodi gledatelja na to da na neki način i suosjeća s njime te se nada da će se promijeniti. Međutim, Yann ubrzo ponovno pokazuje svoju grubu stranu nasrćući na Hannu. S druge strane, Hanna je mirna djevojka i stalo joj je do Yanna, no on joj svojim ponašanjem stvara pritisak i nije sigurna što treba učiniti. Uz Yanna, vidljivo je kako joj je stalo i do Gorana te kako, unatoč poricanju, ona još uvijek osjeća nešto prema njemu te joj je stalo do toga hoće li je Goran na poslu pozdraviti i razgovarati s njom. Međutim, ona to odbija priznati Yannu, sve do trenutka kada mu pod njegovim pritiskom ipak priznaje kako ga je prevarila s Goranom. Nakon saznanja kako su njezina prijateljica Marie, za koju je smatrala kako joj može u potpunosti vjerovati, i Goran bili zajedno, Hanna više nije sigurna kome vjerovati. Cjelokupna se situacija odražava u njezinom privatnom, a naročito i poslovnom životu, kada njezina šefica Doris odluči kako Hanna više neće voditi Sareminu terapiju. Psihološka dimenzija Hannina lika naročito je vidljiva u trenutku Yannova nestanka nakon što je pao u rijeku. Ona je tada prestrašeno pobjegla, ne pruživši pomoć Yannu. Iako se raspitivala na policiji o njemu, nije im rekla istinu da ga je vidjela i da su bili zajedno.

S druge strane, u filmu je naročito naglašen i karakter Hannina bivšeg dečka Gorana i njezine prijateljice Marie. Goran je naizgled pristojan i fin mladić koji u ponekim aspektima puno više odgovara Hanni nego Yann. Priznaje joj da je još uvijek voli te kako bi htio da budu prijatelji. Nakon prekida s Yannom, Hanna se pokušava vratiti Goranu, međutim on joj taji da je bio s njezinom prijateljicom Marie za vrijeme Hannina boravka u Parizu. Osim što je bio s Marie, nije spomenuo Hanni ni kako se viđa s Evi, njihovom kolegicom s posla s kojom se Hanna baš i ne slaže. Drugim riječima, iako Goran ostavlja dojam povučenog, mirnog i dobrog momka, koji bi bio

odličan par za Hannu, ipak joj skriva istinu te se na neki način želi samo poigrati s njom. Nadalje, Marie želi pokazati Hanni kako joj je vrlo dobra prijateljica i kako je uvijek uz nju, no i ona joj skriva istinu. Kako film odmiče, gledatelj može steći sve veći utisak kako Marie doista skriva Hanni i puno više od toga.

Na temelju dosad navedenoga, vidljivo je kako je u filmu naročito istaknuta psihološka karakterizacija likova. Lik Yanna Dumitrescu posebno je psihološki istaknut, što se najviše očituje u njegovim postupcima i ponašanju.

4. Audiovizualno prevođenje i filmski prijevod

Razvojem tehnologije i brojnih digitalnih uređaja i programa, javlja se i povećani interes za proučavanje prijevoda i prevođenja na području medijske kulture, čime se formira i novi način prevođenja. Po svojoj prirodi, filmsko prevođenje pripada kategoriji audiovizualnog prevođenja, koji su Željka Macan i Zrinka Primorac Aberer (2014) definirale kao „poseban oblik prevođenja koji se odnosi na područje različitih vrsta medija, pri čemu se svi oblici tih medija sastoje od dijela namijenjenom gledanju te dijela namijenjenom slušanju“⁶. Također navode i kako temelj audiovizualnog prevođenja čini upravo prijevod filmova i serija. Međutim, u tu se kategoriju prevođenja ubrajaju i prevođenje mrežnih stranica, kao i računalnih igrica, pa čak i karaoke.

Iako audiovizualno prevođenje datira još od nastanka zvučnih filmova, ono se kao znanstvena disciplina formira znatno kasnije, a procvat doživljava tek krajem prošloga stoljeća (Mustapić 2015: 198). Danas tako postoje razni pristupi audiovizualnom prevođenju te se u različitim zemljama koriste i različite metode unutar samog audiovizualnog prevođenja. Primjerice, u Italiji je umjesto tehnike podslovljavanja, koja se smatra najčešće korištenom tehnikom u audiovizualnom prevođenju, najfrekventnija tehnika sinkronizacije, pri čemu se izvorni glumčev glas zamijeni drugim glasom koji govori jezik zemlje u kojoj se određeni film ili serija prikazuje – u ovom slučaju, dakle, talijanskim. Sukladno tome, audiovizualno prevođenje podrazumijeva nekoliko potkategorija, odnosno vrsta. Naime, u audiovizualno se prevođenje ubrajaju tri vrste prevođenja: međujezično, unutarjezično te međusemiotičko (Macan, Aberer 2014: 182). Međujezično prevođenje odnosi se na prevođenje s jednog jezika na drugi, dok se unutarjezičnim prevođenjem smatra prerada i prilagodba prijevodnoga teksta kako bi ga se približilo određenoj skupini, primjerice osobama s oštećenim sluhom. S druge strane, međusemiotičko prevođenje odnosi se na vrstu prevođenja pri čemu dolazi do promjene u znakovnom sustavu, primjerice pretvaranje slikovnog prikaza u jezični izraz (Macan, Aberer 2014: 183). U ovome je radu naglasak stavljen na proučavanje međujezičnog prijevoda, odnosno na tehniku podslovljavanja unutar te vrste prevođenja.

⁶ Macan, Željka; Primorac Aberer, Zrinka: Audiovizualno prevođenje, Priručnik za prevoditelje: Prilog teoriji i praksi, Filozofski fakultet u Rijeci, 2014. , str. 182.

4.1. Međujezično audiovizualno prevođenje

Kao što je već navedeno, međujezično audiovizualno prevođenje odnosi se na prevođenje s jednog jezika na drugi, pri čemu se razlikuju ciljni i izvorni jezik (engl. *target language* i *source language*). Nadalje, u međujezično audiovizualno prevođenje ubrajaju se već spomenuto podslovljavanje ili titlovanje, sinkronizacija ili dubliranje, komentiranje ili glas preko kadra, poznato kao i *voice-over* te tumačenje ili interpretiranje. (Macan, Aberer 2014: 183).

4.1.1. Filmski prijevod ostvaren tehnikom podslovljavanja

Podslovljavanje ili titlovanje smatra se najčešćom i najviše proučavanom tehnikom audiovizualnoga prevođenja. Lidija Mustapić objašnjava tehniku podslovljavanja kao „*pismeno prevođenje izvornoga dijaloga i ostalih verbalnih informacija koje se prenose neverbalnim kanalima*⁷ (*primjerice, sadržaj pisma na ekranu će se prenijeti vizualnim kanalom*)“, dok se temeljna jedinica podslovljavanja naziva podslov ili titl.

Kao takvo, podslovljavanje predstavlja niz izazova, kako za prevoditelje, tako i za gledatelje. Naime, jedno od glavnih obilježja podslovljavanja je prostorna ograničenost, pri čemu je prevoditelj ograničen na to koliko će znakova upotrijebiti u jednoj minuti. Imajući to na umu, prevoditelj u takvoj ograničenosti prostora mora što vjerodostojnije prevesti ono što je izgovoreno, tako da u što većoj mjeri zadrži smisao, odnosno značenje izgovorene rečenice. Prema tome, prevoditelj je često prisiljen izostaviti pojedine dijelove govorenoga filmskog teksta kako ne bi došlo do prekoračenja broja znakova u pojedinom podslovu. Postoje razne tehnike kojima prevoditelj može reducirati prijevod, poput parafraze, kraćenja rečenica te izostavljanja dijelova koji ne pridonose značenju i razumijevanju, o čemu će više biti riječi u šestom poglavlju ovoga rada. Uza sve to, prevoditelj mora voditi računa o tome da su podslovi gramatički i pravopisno ispravni upravo zato što su namijenjeni većem broju ljudi te se smatraju i svojevrsnim uzorom za gledatelje s tog aspekta.

⁷ Mustapić, Lidija: Titlovi i anglicizacija hrvatskoga jezika, Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru, 2015., str. 199.

Nadalje, prilikom podslovljavanja se često javljaju brojna jezična pitanja i dvojbe koje prevoditelj mora riješiti. Jedno je od takvih pitanja uporaba dijalekata i sociolekata, izmišljenih riječi i fraza te vulgarizama. Oni se obično upotrebljavaju u govoru pa prevoditelj mora imati na umu kako ublažiti pojedine vulgarizme, a da ne promijeni značenje izgovorene rečenice prenesene u pisani oblik podslova. Također, unutar audiovizualnog prevođenja se u govorenome tekstu može javiti još jedan strani jezik te se tada dovodi u pitanje na koji bi se način takva situacija trebala riješiti. Neki teoretičari prevođenja ukazuju na rješenja poput bilježenja stranog jezika u izvorniku bez prijevoda, korištenje transkripcije, ili pak neobilježavanje tog stranoga jezika. Što se izmišljenih riječi i fraza tiče, prevoditelj je često primoran postati kreativan te sam mora izmisliti određenu riječ ili frazu kako bi ona odgovarala izvornome tekstu. U tom se slučaju takve riječi i fraze bilježe u kurzivu⁸ prilikom prijevoda.

Uz lingvističke, prevoditelj mora uzeti u obzir i one nelingvističke aspekte poput mimike, gestikulacije, slike, zvukova, pa čak i glazbe. U tom se slučaju postavlja pitanje kako bi, kada te bi li uopće prevoditelj trebao prevesti određenu gestu ili mimiku. Njegova je procjena o utjecaju iste na razumijevanje i tijek recepcije filmske radnje pritom odlučujuća. S druge strane, dio se neke informacije sadržane u govorenom filmskom tekstu u podslovu može i izostaviti upravo stoga što je njegovo značenje sadržano, primjerice, u nekoj gesti kao nejezičnoj informaciji. U pitanje se dovodi i način na koji bi se trebalo prevesti humor te ostale kulturološke aspekte koji ciljnoj publici nisu poznati. S druge strane, podslovljavanje često predstavlja problem i gledateljima. Naime, podslovi, odnosno titlovi, na ekranu se ne zadržavaju dugo, što ne ostavlja puno vremena za razmišljanje o pročitanoj i obradu informacija (u pravilu, jedan se podslov prikazuje najmanje jednu, a najviše šest sekundi). Upravo je to razlog zašto podslovljavanje može predstavljati problem, naročito starijoj populaciji te djeci koja nisu savladala čitanje u potpunosti. Zbog toga podslovljavanje od prevoditelja traži i određeno iskustvo u prevođenju jer mora formirati koherentne i razumljive rečenice, a da pritom zadrži primarno značenje, odnosno značenje onoga što je izgovoreno.

Iako je podslovljavanje najučestalija tehnika u audiovizualnom prevođenju, neke europske države imaju tendenciju korištenja sinkroniziranja pri audiovizualnom prevođenju.

⁸ Osim što ga se koristi prilikom bilježenja izmišljenih riječi i fraza, kurziv se u podslovljavanju koristi i kada se određeni dio rečenice želi dodatno naglasiti, u slučaju kada lik telefonira s drugom osobom koju se ne prikazuje na ekranu kao i u slučaju navođenja imena tvrtki, hotela, automobila, filmova, knjiga, albuma, serija, tekstova pjesama/songova te odlomaka iz književnih djela ([SmjerniceZaKvalitetnoTitlanje.pdf \(dhap.hr\)](#), stranici pristupano 10. travnja 2021.

Osim već spomenute Italije, neke od država u kojima je sinkronizacija češća su Njemačka, Španjolska i Rusija. Lidija Mustapić (2015) naglašava kako postoji niz razloga zašto neke zemlje preferiraju korištenje sinkronizacije, a ne podslovljavanja. Primjerice, sinkronizacija je češća u zemljama koje su nekada imale visoku stopu nepismenosti te među onim zemljama koje pridaju veću pažnju cenzuri teksta. Također, korištenjem sinkronizacije smanjuje se utjecaj stranoga jezika na jezik te zemlje koja koristi sinkronizaciju. Valja napomenuti kako neke države odabiru tehniku podslovljavanja isključivo iz ekonomskih razloga (sinkronizacija je čak deset do dvadeset puta skuplja od titlovanja). Hrvatska je pretežno zemlja podslovljavanja, pri čemu se gotovo svi filmovi i serije prevode na hrvatski jezik korištenjem podslova, odnosno titlova. Sinkronizacija se u Hrvatskoj koristi kako bi se određeni sadržaj prilagodio gledateljima mlađih dobnih skupina, naročito djeci, pri čemu se na taj način u prvome redu prevode crtani i animirani filmovi.

4.1.2. Filmski prijevod ostvaren tehnikom sinkronizacije

Jedna od često korištenih tehnika u audiovizualnom prevođenju je i tehnika sinkronizacije. Poznata i pod nazivom *dubliranje* te *totalni prijevod*, sinkronizacija se definira kao postupak zamjene izvornog glumčeva glasa drugim glasom na jeziku zemlje u kojoj se film prikazuje (Macan, Aberer 2014: 190). Kao što je u procesu podslovljavanja količina znakova od iznimne važnosti, tako je u sinkronizaciji u prvom planu usklađivanje prevedenog govornog teksta s pokretima usana glumaca te mimikom i gestama. (Macan, Aberer 2014: 190). Naime, Macan i Aberer (2014) navode kako se razlikuju kvantitativna i kvalitativna sinkronizacija, pri čemu je u kvantitativnoj sinkronizaciji cilj poštivanje početka i završetka određenog govornog teksta, dok se kvalitativna sinkronizacija usredotočuje na cilj da sinkronizirani tekst odgovara pokretima usana u izvorniku.

Kao što je već spomenuto, brojni su razlozi zašto pojedine države kao osnovnu tehniku audiovizualnog prevođenja biraju sinkronizaciju, a ne podslovljavanje. Jedan od takvih razloga je i činjenica da se putem sinkronizacije uspostavlja i određena kontrola nad jezikom, odnosno nad onime što će biti izgovoreno u ciljnom jeziku. Tako je primjerice sinkronizacija češća u zemljama u kojima je nekada bio uspostavljen totalitarni režim kako bi se kontrolirao taj aspekt pojedinoga društva. Iz tog su razloga neke od zemalja u kojima se i danas preferira sinkronizacija Italija, Njemačka, Španjolska i Rusija. Važno je napomenuti i kako se

sinkronizacijom smanjuje utjecaj stranoga jezika na jezik zemlje u kojoj se film prikazuje te poneke zemlje i zbog toga radije odabiru sinkronizaciju negoli podslovljavanje. Uz to, neke se zemlje, pretežno slavenske, koriste tzv. slavenskom sinkronizacijom, pri čemu ona „*započinje istovremeno s izvornim filmskim tekstom, a ne nakon uvodnoga teksta u izvorniku, koji se postupno stišava i ostaje u podlozi tijekom trajanja cijeloga filma*“, navode Macan i Aberer (2014: 192).

Nadalje, i sinkronizacija, poput podslovljavanja, traži od prevoditelja brojne vještine kao što su odlično poznavanje izvornog i ciljnog jezika. Naime, osim izvanrednog poznavanja kulture izvornog i ciljnog jezika, prevoditelj mora biti dobro upoznat i s prozodijom te fonetskim sustavom obaju jezika jer su upravo ta dva faktora ključna u tome na koji će se način sinkronizacija provesti te koji će biti njezin ishod. Nadalje, i kod sinkronizacije se pojavljuju brojna pitanja koja prevoditelj mora uzeti u obzir, poput pojave više različitih jezika, ili pak redukcije pojedinih dijelova koji nisu od krucijalne važnosti za praćenje filma i njegovo razumijevanje. I u ovoj se vrsti audiovizualnog prevođenja postavlja pitanje na koji način prevesti žargone, sociolekte i ostale jezične pojavnosti koje ne pripadaju standardnojezičnom izražavanju.

Kao što je već rečeno, Hrvatska je pretežno zemlja podslovljavanja, dok se sinkronizacija koristi samo kod prevođenja animiranih filmova kako bi se sadržaj približio mlađim dobnim skupinama, naročito djeci predškolske dobi koja još nisu savladala čitanje. Upravo su kod takvih filmova vidljivi brojni stereotipi i određene konvencije. Primjerice, nerijetko se u animiranim filmovima životinje pojavljuju kao glavni likovi, pri čemu im se prilikom sinkronizacije dodijeli određeni dijalekt hrvatskoga jezika. Prema tome, u brojnim je animiranim filmovima moguće opaziti kako se životinjama koje žive u moru ili obitavaju oko mora često dodijeli govor tipičan za splitsko područje. Tako se u animiranom filmu *Finding Nemo* iz 2003. godine, čiji je naziv na hrvatskom jeziku preveden kao *Potruga za Nemom*, kao sporedni likovi pojavljuju pelikani koji govore splitskom čakavštinom. Slično je vidljivo i u animiranom filmu iz 2004. godine *Riba ribi grize rep*, čiji je originalni naziv *Shark Tale*, gdje meduze govore splitskom čakavštinom. Daljnjim se proučavanjem može uočiti i kako u animiranim filmovima glavni likovi gotovo uvijek govore narječjem tipičnim za zagrebačko područje. Jedan je od takvih primjera i već spomenuti film *Riba ribi grize rep* (2004) gdje jedan od glavnih likova govori zagrebačkim žargonom, odnosno zagrebačkom kajkavštinom, služeći se pritom izrazima poput *buraz*, *kaj veliš*, *kaj ima* i slično. Ivo Žanić jedan je od najznačajnijih teoretičara koji su se bavili upravo tom problematikom. Naime, u svojoj knjizi objavljenoj 2009.

godine pod nazivom *Kako bi trebali govoriti hrvatski magarci?*, Žanić se dotiče činjenica kako se prilikom sinkronizacije na hrvatski jezik događa određena polarizacija pri čemu se gotovo uvijek koriste isključivo govori Zagreba i Splita (pri čemu glavni likovi govore zagrebačkim, a sporedni splitskim govorom), dok se primjerice podravski, međimurski ili istarski govor gotovo nikada ne upotrebljavaju, a i ukoliko se upotrebljavaju (primjerice, ruralni kajkavski), upotrebljavaju se kako bi do izražaja došla neobrazovanost ili čak zaostalost pojedinog lika, odnosno uglavnom imaju pejorativnu funkciju. Iako je već navedeno kako se sinkronizacija u Hrvatskoj koristi rjeđe nego podslovljavanje, potrebno je uzeti u obzir i ova zapažanja kako bi se stereotipizacija pojedinih skupina izbjegla ili barem svela na minimum.

4.1.3. Komentiranje ili glas preko kadra (*voice-over*)

Komentiranje, odnosno glas preko kadra, nazvano i *voice-over*, pripada još jednom od oblika audiovizualnog prevođenja, pri čemu jedna osoba govori filmski tekst na ciljnome jeziku (Macan, Aberer: 2014: 192). Glavno obilježje takve vrste prevođenja je razlika između duljine govora u izvornom i ciljnom jeziku. Naime, govor u ciljnom jeziku kraći je onoga u izvornom te je zbog toga u pozadini moguće čuti originalan tekst, naročito na početku i na kraju izgovorene cjeline. Takav se način prevođenja uglavnom koristi prilikom prevođenja dokumentarnih filmova, pri čemu se od prevoditelja zahtijeva dobro poznavanje terminologije nekog područja, odnosno same teme.

4.1.4. Tumačenje

Tumačenje ili interpretiranje predstavlja poseban oblik audiovizualnog prevođenja jer se ono ne pojavljuje na televiziji, već isključivo na filmskim festivalima. Izvodi se na način da se film prevodi simultano sa svojom izvedbom pri čemu ga publika sluša preko zvučnika i slušalica. (Macan, Aberer 2014: 193). Obično se takav tip filmskoga prijevoda koristi za filmove koji nisu namijenjeni široj distribuciji te za koje korištenje drugih tehnika poput podslovljavanja ili sinkronizacije predstavlja financijsku neisplativost.

4.2. Unutarjezično audiovizualno prevođenje

U svojoj knjizi iz 2009. godine *Audiovisual Translation: Language Transfer on Screen*, Jorge Díaz Cintas i Gunilla Anderman navode kako između 1 i 5% populacije svake zemlje ima problema s oštećenjem sluha. (Cintas, Anderman 2009: 5). Iz tog se razloga od 70ih godina prošloga stoljeća posebnu pažnju pridaje i skupinama s oštećenim sluhom i vidom kako bi im se barem donekle omogućila dostupnost audiovizualnih sadržaja. Sukladno tome, svoj je razvoj doživjelo i unutarjezično audiovizualno prevođenje, koje podrazumijeva podslovljavanje i tumačenje za osobe oštećena vida i(li) sluha.

Podslovljavanje i tumačenje za osobe oštećena sluha uglavnom podrazumijeva podslove koji se pojavljuju u različitim bojama kako bi tim osobama bilo lakše raspoznati promjene govornika (Macan, Aberer 2014: 193). S druge strane, u posljednjih se nekoliko godina razvila i tzv. tehnika audiodeskripcije. Pod tim se pojmom podrazumijeva oblik audiovizualnog prevođenja namijenjen osobama s oštećenim osjetilom vida. U takvom se prevođenju svi oni elementi koji su inače namijenjeni gledanju pretvaraju u slušne elemente. Drugim riječima, u takvim prijevodima prevoditelj interpretira primjerice i opis i pokrete lika, opis prostora, promjene u kutu snimanja i slično. (Macan, Aberer 2014: 194). Prevoditelj pritom mora voditi računa o objektivnosti i ostalim zvučnim dijelovima filma. Dok je u nekim zemljama svijeta, primjerice u SAD-u, tehnika audiodeskripcije sasvim uobičajena metoda audiovizualnog prevođenja, naročito na DVD-ovima, u Hrvatskoj je takav način prevođenja još uvijek relativno slabo razvijen i manje poznat u filmskoj zajednici.

5. Osobitosti filmskog prijevoda tehnikom podslovljavanja

Kao što je već ranije u radu navedeno, temeljne su odrednice tehnike podslovljavanja vremenska i prostorna ograničenost, pri čemu je prevoditelj na razne načine i pomoću brojnih tehnika prisiljen modificirati filmski prijevod, vodeći pritom računa o tome da ne dođe do narušavanja značenja koje se treba prenijeti. Nadalje, vremenska i prostorna ograničenost omogućuju gledatelju usvajanje svih aspekata filma nužnih za razumijevanje, odnosno zvuk, sliku i tekst. Ukoliko prilikom filmskog prevođenja dođe do narušavanja jednog od ovih čimbenika, gledatelj će biti uskraćen za razumijevanje određene scene.⁹ Osim prostorne i vremenske ograničenosti, tehničkom aspektu podslovljavanja pripada i pravilna raspodjela, odnosno prelamanje podslova, koji je Dijana Sever (2019: 11) definirala kao „*prelamanje složene rečenice na gramatički logičnom mjestu i postavljanje iste u novi podslov, tj. novi redak*“, o čemu će više biti riječi u sljedećim potpoglavljima.

5.1. Tehnički aspekt podslovljavanja

Tehnički aspekti, koji se odnose na vremensko i prostorno ograničenje u audiovizualnom prevođenju, izravno su povezani s formatom, odnosno oblikom podslova.¹⁰

Prostorna ograničenost odnosi se na položaj samog podslova u okviru filmskog prikaza (Sever 2019: 13). Podslovi se, naime, uglavnom nalaze u donjem¹¹ dijelu ekrana, označeni bijelom bojom unutar sivoga okvira te kao takvi zauzimaju do 20% prostora,¹² pri čemu je uobičajeno da se oni oblikuju u najviše dva retka. O

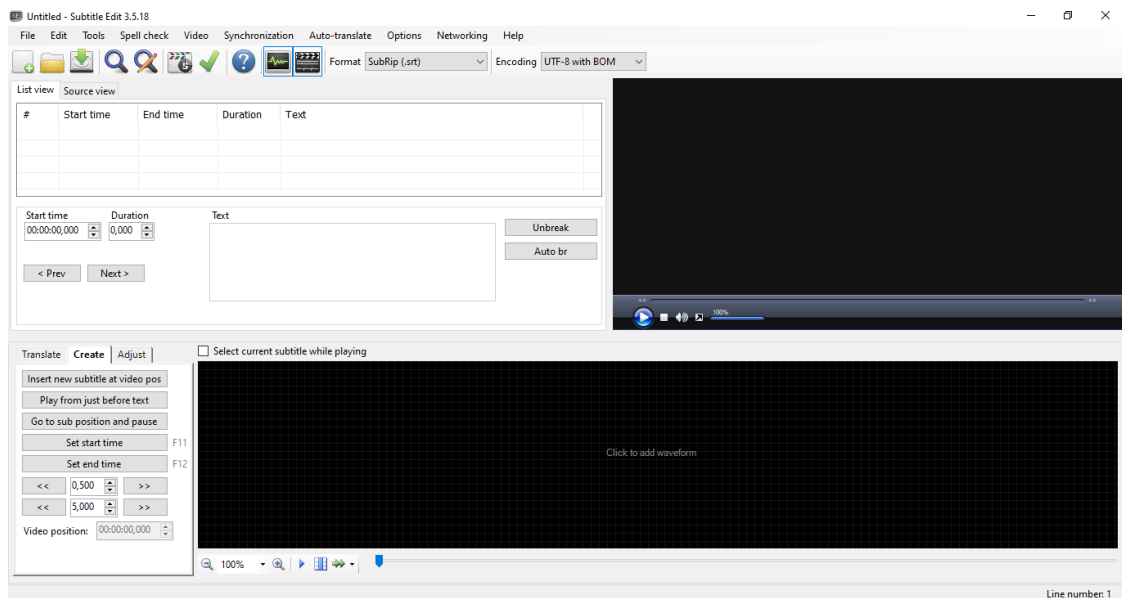
⁹ Sever, Dijana: Češke studentske pobune, diplomski rad, Zagreb, 2019., str. 11.

¹⁰ Diaz Cintas, Jorge; Anderman, Gunilla: *Audiovisual Translation: Language Transfer on Screen*, London, 2009., str. 21.

¹¹ Iako je konvencionalno da se podslovi nalaze u donjem dijelu i u maksimalno dva reda, u nekim je žanrovima uobičajenije da se oni nalaze u gornjem dijelu, pri čemu se takva tehnika tada naziva *surtitling*, dok bi se engleski pojam *surtitles* mogao prevesti kao *nadslov*. Nadslovi se koriste, odnosno prikazuju, iznad pozornice, u opernim ili kazališnim predstavama uživo kako bi gledatelji razumjeli radnju predstave (Burton, Jonathan: *The Art and Craft of Opera Surtitling*: 2009: 58). Kao i svaka druga tehnika prevođenja, i ova zahtijeva čitav niz prevoditeljskih vještina.

¹² Georgakopoulou, Panayota. *Subtitling for the DVD Industry*. // *Audiovisual Translation : Language Transfer on Screen* / Diaz Cintas, Jorge; Anderman, Gunilla, London, 2009. str. 22.

tome ovisi čitav niz čimbenika, uključujući i to koji se program za podslovljavanje koristi (Georgakopolou 2009: 22). Naime, broj maksimalno dopuštenih znakova varira zavisno o programu koji se koristi te govornom području.¹³ Neki od najčešće korištenih programa za podslovljavanje su *Subtitle Edit*, *Subtitle Workshop*, *Jubler Subtitle*, *POP Subtitle Editor* te *Aura Video Editor* (<https://hr.node-tricks.com/5-best-subtitle-editing-software>, stranici pristupano: 11. ožujka 2021.). Gotovo je sve programe za podslovljavanje moguće besplatno preuzeti na računalo, čime su oni dostupni svakome. Upravo je ta činjenica jedan od najvećih problema u podslovljavanju. Naime, samim time što su programi za podslovljavanje dostupni svima, brojne filmske prijevode nerijetko karakterizira niska kvaliteta samoga prijevoda i podslova, pri čemu ponekad dolazi do potpunog zanemarivanja osnovnih gramatičkih i pravopisnih pravila određenoga jezika. Nadalje, u filmskim prijevodima koje nije realizirao stručnjak za prevođenje, ili barem netko s određenim iskustvom u takvim prijevodima, često se pojavljuju i promašaji u vidu same semantike, pri čemu može doći do djelomično ili potpuno krivog razumijevanja određene scene ili čak cijeloga filma. Iz toga je razloga od iznimne važnosti da osoba koja se bavi filmskim prijevodima barem donekle bude kvalificirana u tom poslu kako bi se smanjio broj filmskih prijevoda niske kvalitete.



¹³ U Njemačkoj je, primjerice, uvriježeno da jedan podslov, odnosno jedan red podslova sadrži 37 do 39 znakova s razmacima, odnosno 74 do 78 znakova s razmacima u dva reda podslova. (Macan, Aberer 2014: 185)

Slika 2. Izgled sučelja programa Subtitle Edit, koji je između ostaloga, korišten i za filmski prijevod u svrhu pisanja ovoga rada. (Izvor: slika zaslona, 11. ožujka 2021.)

S druge strane, vremenska ograničenja odnose se na vrijeme koje je gledatelju potrebno da pročita određeni podslov (Sever 2019: 11). Brzina čitanja podslova ovisi o brojnim čimbenicima, počevši od dobne skupine pa sve do stupnja pismenosti pretpostavljene ciljne skupine gledatelja. Ipak, istraživanja ukazuju na to kako prosječna brzina čitanja iznosi 145 do 160 riječi u minuti za veliki ekran, a 180 riječi u minuti za filmove, odnosno serije na DVD-u (Macan, Aberer 2014: 186). Nadalje, kao što je već i navedeno, postoje i određena pravila o tome koliko bi se dugo podslov trebao zadržati na ekranu. Prema Diaz Cintas i Ramaelu (2007), podslov bi se na ekranu trebao zadržati najmanje jednu, a najviše šest sekundi. Slično navode i iz Društva hrvatskih audiovizualnih prevoditelja, gdje u Smjernicama za kvalitetno titlanje piše da bi jednoredni titl trebao stajati na ekranu najmanje dvije i pol sekunde, a dvoredni najmanje četiri do pet (<http://dhap.hr/Content/documents/SmjerniceZaKvalitetnoTitlanje.pdf>, stranici pristupano: 12. ožujka 2021.), izuzev dječjih emisija, gdje se podslovi mogu zadržati dulje. Ukoliko je broj dopuštenih znakova u podslovljavanju prekoračen, taj će se podslov na ekranu zadržati znatno kraće, čime gledatelj neće biti u mogućnosti pročitati cijeli podslov do kraja. Zbog toga programi za podslovljavanje, poput ranije navedenih, obično upozoravaju prevoditelja na to da je podslov predug, pri čemu je isti u tom slučaju označen crvenom bojom. Nadalje, postoje dva pokazatelja o broju znakova unutar takvih programa za podslovljavanje. Jedan se odnosi na broj znakova unutar jednog retka, poznatiji na engleskom jeziku kao *characters per line* (CPL), a drugi na broj znakova po sekundi, odnosno *characters per second* (CPS) (Sever 2019: 12). Literatura ukazuje na to da kod podslovljavanja na europskom području broj znakova unutar jednog reda, odnosno CPL iznosi maksimalno 35 znakova, dok CPS iznosi do 15 znakova.¹⁴ Sukladno tome, ukoliko je jedan od tih dvaju brojeva prekoračen, gledatelj će otežano čitati podslove, čime će mu i razumijevanje filma ili serije biti otežano.

5.1.1. Segmentacija podslova

Unutar svakog se filmskog prijevoda razlikuju podslovi, po broju znakova i duljini prikaza, a samim time i njihovoj složenosti. Naime, nekada će se podslov sastojati od samo

¹⁴ Bujić, Ana-Marija: *Translation of Idioms in TV Subtitling*, časopis Hieronymus, Zagreb, 2014, str. 6.

jedne riječi, dok će u drugom slučaju on biti sastavljen i od višestruko složenih rečenica. Kod takvih se podslova javlja pitanje na koji ih način razdvojiti, a da njihova čitljivost, smisao i razumijevanje ne budu narušeni.

Naime, literatura korištena za potrebe pisanja ovoga rada (usp. Perego 2008.) naglašava kako je rečenice potrebno razdvojiti u maksimalno dva retka jer bi u protivnom veći broj redaka narušio razumijevanje sadržaja kod gledatelja, a i time bi se prekrio velik dio ekrana. Između ostalog, razdvajanjem se rečenice u dva dijela ostvaruje i omogućava veći stupanj razumijevanja kod gledatelja jer se u trenutku čitanja podslova zapravo odvija složen psihološko-kognitivni proces. Gledatelj prilikom tog procesa pokušava usmjeriti svoju pažnju na ekran, ali i na tekst koji se pojavljuje obično u njegovu donjem dijelu, što mu ne ostavlja puno prostora i vremena da razmisli o pročitanome. Iz tog razloga rečenice u podslovu moraju biti pravilno razdvojene te prevoditelj ne može samo tako odabrati u kojem će dijelu razlomiti rečenicu. Elisa Perego (2008.) također naglašava kako su imeničke skupine te idiomi najviše podložni krivoj segmentaciji prilikom prevođenja, što nerijetko vodi do pogrešne interpretacije podslova. Kako bi se to spriječilo, ona navodi i nekoliko potencijalnih rješenja prilikom procesa podslovljavanja. Jedno je od tih rješenja tehnika parafraze, kojom se izgovorena rečenica interpretira drugim riječima, ali se pritom vodi računa o poštivanju semantike izgovorenoga. Osim toga, određene je dijelove koji ne pridonose razumijevanju filma moguće reducirati, o čemu će više biti riječi u sljedećim poglavljima.

Tablica 1. Segmentacija podslova kod složenih rečenica

51:38	Go on making your films if you enjoy it.	Ako u tome uživaš, snimaj i dalje svoje filmove.
16:57	And you're trying to tell me he's into Marie?	A ti mi pokušavaš reći da mu se Marie sviđa?

Iz prvog je primjera vidljivo kako je u ovom slučaju bilo potrebno promijeniti redoslijed dijelova rečenice kako bi segmentacija podslova bila ispravna, dok drugi primjer pokazuje

pravilnu segmentaciju zavisno složene rečenice u kojoj se na ishodišnom jeziku pojavljuje i idiom.

Osim činjenice da je od velike važnosti za razumijevanje filma na kojem će se dijelu rečenica razlomiti, važna je i duljina gornjeg i donjeg podslova. Naime, prevoditeljska struka i literatura (usp. Sever 2019.) naglašavaju kako gornji i donji podslov moraju biti podjednake duljine, ili gornji podslov mora biti kraći od donjega, u suprotnom postoji mogućnost da tekst pokrije veći dio ekrana, odnosno važnu slikovnu informaciju. Kako bi to postigao, prevoditelj se mora koristiti čitavim nizom tehnika i vještina, o kojima će biti riječi u sljedećim potpoglavljima.

5.2. Jezični aspekt podslovljavanja

Kao što je već ranije spomenuto, audiovizualni prevoditelj mora naročito voditi računa o tome da sadržaj, odnosno misli, pa tako i sama poruka videozapisa budu jasno prevedeni. Međutim, takvu radnju nije uvijek jednostavno izvesti, pri čemu se prevoditelj mora koristiti čitavim nizom prevoditeljskih tehnika kako bi što točnije uskladio slikovne i tekstualne elemente.

U ovom je poglavlju naglasak stavljen na jezičnu analizu podslovljavanja, koja obuhvaća gramatičku, stilističku i leksičku analizu. Pritom se pojašnjavaju neki od temeljnih problema koji se mogu pojaviti prilikom prevođenja, kao i način na koji se isti mogu riješiti. Analizirani su i uspoređeni podslovi, odnosno transkript dijaloške liste filma *Ma Folie* na engleskom jeziku¹⁵ s njihovim prijevodom na hrvatski jezik ostvarenim u okviru praktičnoga dijela ovoga diplomskog rada.

5.2.1. Redukcija

Jedna od najčešćih prevoditeljskih metoda koje se koriste u audiovizualnom prevođenju pomoću podslova je redukcija. Naime, s obzirom na činjenicu da audiovizualni prevoditelj posebnu pozornost treba posvetiti vremenskim i prostornim ograničenjima, nerijetko mora reducirati izgovorenu rečenicu. Smatra se da u podslovljavanju postoje tri dimenzije, odnosno tri različita diskursna elementa:

¹⁵ Dijaloške liste na engleskom jeziku mentorici je ovoga diplomskog rada za potrebe njegove izrade ustupila redateljica filma *Ma Folie*.

1. Elementi koji moraju biti prevedeni jer doprinose značenju, bez njih gledatelj ne bi mogao pratiti radnju; potrebni elementi.
2. Elementi koji su djelomično prevedeni, odnosno mogu se reducirati, također nazvani još i djelomično potrebnim elementima.
3. Elementi koji ne pridonose značenju te se kao takvi mogu izostaviti; nepotrebni elementi.¹⁶

Kod redukcije najčešće se izostavljaju elementi razgovornog stila poput poštapalica, fraza i drugih semantički praznih riječi koje ne doprinose značenju, kao i ponavljanja.

Tablica 2. Primjeri redukcije prilikom prevođenja podslova s engleskog na hrvatski jezik

49:15	I... I also wanted to apologise.	Htio sam ti se ispričati.
49:20	I guess we both had too much drink.	Oboje smo puno popili.
01:00:01	And will you?	Hoćeš li?

U prvom primjeru vidimo kako se zamjenica *ja* ponavlja dvaput, što je obilježje razgovornog stila. Drugim riječima, u ovom je primjeru vidljivo kako je došlo do pauze u govoru. Međutim, u podslovom ostvarenom prijevodu na hrvatskom jeziku isticanje te zamjenice nije potrebno te se na taj način rečenica mogla reducirati. Nadalje, u drugom primjeru korištena je fraza *I guess* ('pretpostavljam'), koja je semantički isprazna te je također obilježje razgovornog stila u engleskom jeziku. Kad bi se taj podslov preveo u potpunosti glasio bi: *Pretpostavljam da smo oboje puno popili*, međutim, u ovom je slučaju dovoljno navesti samo: *Oboje smo puno popili*, s obzirom na to da ta fraza ne utječe bitno na značenje u cijelosti niti na razumijevanje radnje i mogućnost njezina praćenja. U trećem je pak primjeru vidljivo kako je veznik *and* ('i') u potpunosti redundantan te ga kao takvog nema potrebe prevoditi, dakle podslov *And will you?* dovoljno je prevesti kao *Hoćeš li?*

¹⁶ Georgakopoulou, Panayota. *Subtitling for the DVD Industry. // Audiovisual translation : Language Transfer on Screen* / Diaz Cintas, Jorge. London : Palgrave Macmillan, 2009. str. 26.

Postoji čitav niz dodatnih tehnika kojima je moguće ostvariti redukciju poput promjene teme i reme, upravnog u neupravni govor, korištenje kraćih sinonima i sličnom. (Sever 2019:17). Koju će metodu prevoditelj izabrati uvelike ovisi o njemu samom, ali i o jeziku s kojeg i na koji prevodi.

5.2.2. Izostavljanje

Kao što je već naglašeno, prevoditelj se često susreće s obilježjima razgovornog jezika poput poštapalica, ispraznih fraza, ponavljanja i slično, pri čemu takve elemente nije potrebno prevoditi. Diaz Cintas (2009: 27) između ostalog upućuje i na izostavljanje sljedećih elemenata:

1. Imena u apelativnim konstrukcijama.
2. Negramatične konstrukcije.
3. Međunarodno poznate riječi, poput „da“, „ne“, „u redu“.
4. Izrazi praćeni gestama koje označavaju pozdrav, uljudnost, afirmaciju, negaciju, iznenađenje, telefonski odgovori itd.
5. Uzvici, kao što su "oh", "ah", "wow", i tome slično.

Osim toga, ponekad zbog samog konteksta nije potrebno doslovno prevesti cijeli podslov, čime se razumljivost istog, kao i njegova struktura znatno pojednostavljaju.

Tablica 3. Primjeri izostavljanja

04:39	I was at the market and there'll be fish soup when you get home.	Kad dođeš kući, čeka te riblja juha.
04:31	I won't be thinking of your skin, your hair and your voice.	Neću razmišljati o tvojim pričama, vratu ili smijehu.

U prvom primjeru vidljivo je kako je zbog konteksta, ali i razumljivosti podslova, izostavljena cijela surečenica, Naime, potpuni prijevod podslova glasio bi: *Bio sam u dućanu i čekat će te riblja juha kad dođeš kući.* Međutim, u ovom je slučaju dovoljno navesti samo jedan dio informacije jer ta prethodna surečenica uostalom i nema veće značenje za razumijevanje radnje filma. S druge strane, u drugom se primjeru nekoliko puta navodi riječ *your* ('tvoj'), što

nije potrebno stalno prevoditi, pa ga se u ovom slučaju, kao i u primjerima iz Tablice 2, može izostaviti.

Na temelju prethodnih primjera redukcije i izostavljanja, vidljivo je kako su ta dva pojma vrlo slična, tj. kako se odnose na istu stvar, a svode se na eliminiranje elemenata koji se ponavljaju i koji ne pridonose razumijevanju radnje, a koji znatno olakšavaju prevoditelju da prilikom prevođenja uštedi na prostoru i vremenu.

5.2.3. Pomaci u strukturi rečenice

Kako bi se prilikom podslovljavanja filma poštivalo vremensko i prostorno ograničenje, u nekim je primjerima bilo potrebno u potpunosti promijeniti strukturu rečenice, odnosno modificirati rečenicu tako da njezino značenje i smisao ostanu nepromijenjeni.

Tablica 4. Primjeri pomaka u strukturi rečenice

33:07	You might be fooled by someone.	Netko te može zavarati.
53:52	What did Goran say, too?	Što je rekao?

U prvom primjeru vidljivo je kako se u engleskom podslovu pojavljuje rečenica s pasivom. Međutim, u hrvatskom jeziku korištenje pasiva vrlo je rijetko te se ponekad čak i savjetuje da ga se ne koristi. Zbog toga je podslov trebalo prevesti tako da se koristi aktiv, a ne pasiv. S druge strane, u drugom primjeru vidimo kako je kod prijevoda na hrvatski jezik korištena rečenica s neizrečenim subjektom, dok je u engleskom podslovu subjekt izrečen. Međutim, navođenje imena u ovom primjeru nije bilo potrebno jer se i u prethodnom podslovu spomenulo to ime, pa nije bilo potrebno ponavljanje, čime je ujedno i smanjen broj znakova u sekundi.

5.2.4. Frazemi

Često se u filmovima moguće susresti s brojnim frazemima, od kojih velik dio njih, uglavnom zbog kulturoloških razloga, nema pravog ekvivalenta u ciljnom jeziku, pa je prevoditelj ponovno prepušten da sam odluči kako će ih prevesti. U svom radu „*Prevođenje frazema-Sizifov posao*“, Josipa Forko (2009: 95) naglašava kako je kod prevođenja frazema

posebno važno obratiti pažnju na to da se oni upotrijebe u točnom obliku u kojem se inače upotrebljavaju, inače će publika zamijetiti pogrešku te ocijeniti prijevod nekvalitetnim.¹⁷ Nadalje, kako ne bi došlo do pogrešne interpretacije, prevoditelj mora vrlo dobro poznavati izvorni i ciljni jezik, kao i kulturu izvornog i ciljnog jezika. Međutim, u nekim je slučajevima nemoguće pružiti ekvivalent frazema zbog velikih kulturoloških razlika. Takva se pojava još naziva i *leksičke praznine*.

Tablica 5. Prijevod frazema i izraza iz engleskog na hrvatski jezik

19:17	You're probably back to square one.	Vjerojatno si opet na početku.
52:46	He doesn't think it's worth giving it another go.	Smatra kako nije vrijedno pokušati još jednom.

U tablici su prikazani podslovi u kojima se pojavljuju idiomi na engleskom jeziku te njihov prijevod na hrvatski jezik. U engleskom jeziku idiom *to be back to square one* ima značenje 'krenuti sve ispočetka, biti ponovno na nuli'. S druge strane, *to give a go* frazem je koji u engleskom jeziku ima značenje 'ponovno pokušati što', što je tako i prevedeno.

Osim frazema, kod audiovizualnog je prevođenja nerijetko potrebno i izmijeniti određeni dio leksičkoga sloja u cijelosti kako bi ciljnoj publici podslovi bili jasniji.

5.2.5. Leksik

U ponekim slučajevima, radi bolje razumljivosti filma te uštedi na vremenu i prostoru, prevoditelj mora preinačiti određen dio leksika. Najčešće je to potrebno učiniti kada se u filmu pojavljuju leksemi koji ciljnoj publici zbog kulturoloških razlika nisu poznati ili kada postoji potreba za pojašnjenjem izrečenoga.

Tablica 6. Izmjene leksika prilikom podslavljanja

39:21	Maybe you should be the blind one.	Možda bi ti trebala biti slijepi miš.
-------	------------------------------------	---------------------------------------

¹⁷ Forko, Josipa: Prevođenje frazema-Sizifov posao, Hrvatistika: studentski jezikoslovni časopis, br.3., 2009. str. 97.

15:15	Coquille Saint-Jacques in white wine sauce.	Jakovljeve kapice u umaku od bijelog vina.

U prvom primjeru je zbog boljeg razumijevanja filma korišten izraz „slijepi miš“. Naime, doslovni prijevod podslova glasio bi: „*Možda bi ti trebala biti slijepa*“, što bi možda dovelo do pogrešne interpretacije kod gledatelja. U sceni u kojoj se taj podslov pojavljuje djeca se igraju „slijepog miša“, pa je stoga bolje upotrijebiti taj naziv umjesto doslovnog prijevoda. U drugomu se primjeru u podslovu na engleskom jeziku pojavljuje posuđenica iz francuskog jezika koju gledatelj s hrvatskog govornog područja vjerojatno ne bi razumio. Iz tog je razloga taj leksem preveden na hrvatski jezik kako ne bi došlo do nerazumijevanja ili pogrešne interpretacije. Iz navedenoga je vidljivo da su takvi primjeri zastupljeni u leksiku koji uglavnom pripada određenim semantičkim područjima (sferama), u navedenim je primjerima tako riječ o nazivima igara (društvenih, dječjih) te o kulinarskom leksiku.

Osim navedenih primjera, u filmu se pojavljuju i brojne druge skupine leksema i izraza. Među njima su i vulgarizmi, riječi neprimjerenog, grubog ili uvredljivog sadržaja, koje je, ukoliko se pojave u filmu, također potrebno na neki način prevesti.

5.2.6. Vulgarizmi

Ponekad se, ovisno o žanru filma ili serije, u audiovizualnom prevođenju prevoditelj susreće s vulgarizmima. U tom slučaju on sam mora odlučiti na koji će ih način prevesti, odnosno hoće li ih doslovno prevesti ili će se ipak odlučiti za njihovo ublažavanje. U filmu *Ma Folie* nije se pojavio velik broj vulgarizama, pa tako nije bilo potrebe za većim modifikacijama s tog aspekta. Prijevod onih vulgarizama koji su se pojavili u filmu donosi se u izrazima koji pripadaju razgovornom stilu te se u odnosu prema onima upotrijebljenim u izvorniku mogu smatrati donekle eufemiziranim.

Tablica 5. Prijevod podslova na hrvatski jezik u kojima se pojavljuju vulgarizmi

26:52	Did you let him fuck you here?	Dopustila si mu da te poševi ovdje?
-------	--------------------------------	--

29:24	You slut! You're scum!	Droljo. Koje si ti smeće!
-------	------------------------	---------------------------

Osim vulgarizama, u filmu Ma Folie pojavljuje se i nekoliko pjesama na engleskom jeziku, o kojima će više biti riječi u sljedećem potpoglavlju.

5.2.7. Pjesme

U filmu je nekoliko scena popraćeno pjesmama na engleskom jeziku. Kao što je ranije već spomenuto, često se u filmu zna pojaviti još jedan strani jezik za koji tada prevoditelj odlučuje hoće li ga prevoditi ili ne. U ovome slučaju pjesme na engleskom jeziku nisu se prevodile. To se može dovesti u vezu s današnjim statusom engleskoga kao globalnog jezika. Naime, brojni lingvisti diljem svijeta već desetljećima proučavaju na koji je način i u kojoj mjeri engleski jezik uvriježen u sada već gotovo svim sferama ljudskog života. Sukladno tome, i filmska industrija bilježi značajan porast anglizama, s kojima se i sam prevoditelj susreće, te na kraju i odlučuje hoće li ih prevesti i na koji način će to učiniti.



Slika 3. Primjer iz filma Extraction („Cijena spasa“) iz 2020. godine u kojem prevoditelj nije prevodio pjesmu, već je samo opisno naveo u zagradama o kojem se žanru pjesme radi. (Izvor: <https://twitter.com/sudebcena/status/1253721384062193666>, stranici pristupano 27. kolovoza 2021.)



Slika 4. Primjer iz filma Lost in Translation („Izgubljeni u prijevodu“) iz 2003. godine, pri čemu se prevoditelj prilikom prevođenja odlučio na podslovljavanje pjesme. (Izvor: <https://readingsounds.net/chapter2/>, stranici pristupano 27. kolovoza 2021.)

Na temelju navedenih primjera, vidljivo je kako se podslovljavanje pjesama u filmovima može razriješiti na nekoliko različitih načina. Koja će se metoda koristiti, ovisi o samom prevoditelju te njegovoj preferenciji i prosudbi.

6. Dijalog-liste filma Ma Folie¹⁸

Hanna?	Hanna?
Hanna!	Hanna!
Hi! - Hi.	Bok! -Bok.
Aren't you happy to see me?	Zar nisi sretna što me vidiš?
Sure.	Jesam.
Let's go.	Idemo.
<i>You just left to go to your lecture.</i>	<i>Upravo si otišla na predavanje.</i>
<i>You'll be late because I wouldn't let you go.</i>	<i>Zakasnit ćeš jer te nisam htio pustiti.</i>
<i>I'm afraid of the day when I won't see you in the evening.</i>	<i>Bojim se dana kad te navečer više neću vidjeti.</i>
<i>I'm preparing for that day.</i>	<i>Pripremam se za taj dan</i>
<i>I'm practising being without you.</i>	<i>Vježbam život bez tebe.</i>
<i>I'll practise so hard that when you're gone</i>	<i>Tako da mi, kad stvarno odeš, uopće nećeš nedostajati.</i>
<i>I won't miss you at all.</i>	<i>Neću razmišljati o tvojoj koži,</i>

¹⁸ Film je s njemačkog na engleski jezik prevela austrijska audiovizualna prevoditeljica Mandana Taban. 2001. godine magistrirala je prevoditeljstvo za njemački, engleski i španjolski jezik na prevoditeljskom institutu Sveučilišta u Beču, a u listopadu 2015. završila je doktorski studij također na Sveučilištu u Beču. Redovito sudjeluje na brojnim međunarodnim konferencijama i radionicama.

<i>I won't be thinking of your skin, your hair and your voice.</i>	<i>tvojoj kosi i glasu.</i>
<i>I won't be thinking of your stories, or your neck or your laugh.</i>	<i>Neću razmišljati o tvojim pričama, vratu, ili smijehu.</i>
<i>I was at the market and there'll be fish soup when you get home.</i>	<i>Kad dođeš kući, čeka te riblja juha.</i>
<i>But it's not home.</i>	<i>Ali ti ne dolaziš kući.</i>
<i>You're not coming home when you come to me.</i>	<i>Ne ideš kući kad dolaziš meni.</i>
<i>You'll be going home in four days.</i>	<i>Odlaziš kući za četiri dana,</i>
<i>I'll never think of you again.</i>	<i>Nikad više neću pomisliti na tebe.</i>
<i>I'll practise being without you every second.</i>	<i>Svake sekunde pokušavat ću živjeti bez tebe.</i>
Hello. - Hello.	Bok. -Bok.
Hi.	
Good to have you back.	Drago mi je da si se vratila.
Is he really unhappy?	Stvarno je nesretan?
I'd say he's got a wounded pride.	Kaže da mu je povrijeđen ponos.
Strange that it affects him so badly.	Čudno da ga to toliko pogađa.
I'd thought he was seeing someone, too.	Mislila sam da se viđa s nekim.
So are you fluent in French now or do you speak English with him?	Govoriš francuski ili engleski s njim?

<p>German.</p> <p>His mother is German. - Really?</p> <p>But his father is Romanian. - Typical! You meet a German in Paris.</p> <p>Only half and he's lived there ages. - And what's he like?</p> <p>He's tall, slim and funny and...</p> <p>It all sounds so weird. - No, not at all.</p> <p>Yes, but it's strange to talk about him like that.</p> <p>It's all true, but it doesn't say anything about him, you see?</p> <p>I think so.</p> <p>She's very introverted.</p> <p>She's detached and keeps to herself.</p> <p>She says, before they took away my grandfather,</p>	<p>Njemački.</p> <p>Mama mu je Njemica. -Stvarno?</p> <p>Tata mu je iz Rumunjske. Tipično! Nijemac u Parizu.</p> <p>Ali već godinama živi tamo. -I kakav je?</p> <p>Visok, Mršav, smiješan i...</p> <p>Zvuči čudno. -Uopće ne.</p> <p>Čudno je govoriti o njemu na taj način.</p> <p>Sve je istina, Ali to zapravo ništa ne govori o njemu, zar ne?</p> <p>Valjda.</p> <p>Vrlo je povučena. Odvojena je i drži sve u sebi.</p> <p>Rekla je, prije nego što su odveli djeda,</p>
--	---

<p>I wasn't like this. I didn't have this.</p> <p>We had to pack quickly and couldn't take anything with us.</p> <p>And your grandfather never came back?</p> <p>That's terrible. I'm sorry.</p> <p>So you can't breathe when you have these fits?</p> <p>She goes all stiff</p> <p>and gasps for breath, but there's no obvious reason.</p> <p>Panic attacks often seem to come for no reason.</p> <p>But there's always a trigger.</p> <p>What do you think, Sarema?</p> <p>Would like to see me once a week?</p> <p>I don't know.</p> <p><i>Practising was no use.</i></p> <p><i>Even before I wake up, I'm thinking of you.</i></p> <p><i>I'm still looking for you. Again and again.</i></p> <p><i>Your silhouette, your shadow,</i></p>	<p>nisam bila takva. Nije mi se to događalo.</p> <p>Morali smo se brzo spakirati i nismo mogli ništa uzeti sa sobom.</p> <p>Tvoj djed se nikad nije vratio?</p> <p>To je užasno. Žao mi je.</p> <p>Ne možeš disati kad imaš te napadaje?</p> <p>Sva se ukoči,</p> <p>I nedostaje joj zraka, ali bez nekog očitog razloga.</p> <p>Napadaji panike često dolaze bez razloga.</p> <p>Ali često postoji i neki okidač.</p> <p>Što ti misliš, Sarema?</p> <p>Želiš li me posjećivati jednom tjedno?</p> <p>Ne znam.</p> <p><i>Vježbanje mi nije pomoglo.</i></p> <p><i>Mislim na tebe prije nego se probudim.</i></p> <p><i>Stalno te iznova tražim.</i></p> <p><i>Tvoju sliku, tvoju sjenu,</i></p>
---	---

<i>your touch.</i>	<i>tvoj dodir.</i>
<i>Don't be afraid.</i>	<i>Ne boj se.</i>
<i>Will you catch me if I fall?</i> <i>- Maybe.</i>	<i>Hoćeš li me uloviti ako padnem?</i> <i>-Možda.</i>
<i>You're everything I've always wanted.</i> <i>I'll always catch you.</i>	<i>Ti si sve što sam uvijek želio.</i> <i>Uvijek ću te uloviti.</i>
<i>Hanna, hi!</i>	<i>Hanna, bok!</i>
<i>I miss you so much.</i>	<i>Nedostaješ mi.</i>
<i>I miss you, too. Very much.</i>	<i>I ti meni. Jako.</i>
<i>I'd like you to come here.</i> <i>- You do?</i>	<i>Voljela bih da dođeš ovamo.</i> <i>-Doista?</i>
<i>Okay then, I'll come.</i> <i>- Really?</i>	<i>U redu. Doći ću.</i> <i>-Stvarno?</i>
<i>When? Please come soon.</i>	<i>Kad? Molim te, dođi brzo.</i>
<i>I'll try to be there on Friday.</i>	<i>Pokušat ću doći u petak.</i>
<i>This Friday?</i> <i>- Yes.</i>	<i>Ovaj petak?</i> <i>-Da.</i>
<i>Don't go.</i> <i>- I have to.</i>	<i>Nemoj ići.</i> <i>-Moram.</i>
<i>I can't live without you.</i> <i>- You did for the past 29 years.</i>	<i>Ne mogu živjeti bez tebe.</i> <i>-Živio si dvadeset i devet godina.</i>
<i>But that was no life.</i>	<i>Ali to nije bio život.</i>
<i>The more you resist, the more it hurts.</i>	<i>Što se više opireš,</i> <i>to te više boli.</i>
<i>I'll be late.</i> <i>- You shouldn't leave at all.</i>	<i>Zakasnit ću.</i>

Tell them I handcuffed you to the bed.	-Ne bi trebala otići. Reci im da sam te vezao za krevet.
I've got a supervision session today. - I could really handcuff you!	Imam nadzornu sesiju danas. -Doista bih te mogao vezati!
Then you wouldn't have to lie.	Tada ne bi trebala lagati.
Don't you want to paint, too?	Želiš li bojati?
I don't know.	Ne znam.
That looks nice.	Ovo je baš lijepo.
Thank you.	Hvala.
How was it at school today?	Kako je bilo u školi?
Not nice.	Ne baš dobro.
Oh, hi. - Hi.	Bok! -Bok.
Nice to meet you. Marie.	Drago mi je. Marie.
Yann. - I know.	Yann. -Znam.
I live right here. We've known each other ages.	Živim ovdje. Znamo se već godinama.
Goran was here to fix my boiler.	Goran mi je popravio bojler.
I see.	Tako znači.
I'll be off. I've got stuff to do.	Idem. Imam puno posla. Hvala ti još jednom.

Thanks again. - Bye.	-Bok.
I'll call you tomorrow. - Okay.	Nazvat ću te sutra. -U redu.
Bye. - Bye.	Bok! -Bok.
I thought he'd be different.	Mislio sam da je drugačiji.
How?	Kakav?
Taller.	Viši.
What did you want to talk about?	O čemu si htio razgovarati?
It was just awkward the other day in your hallway.	Bilo mi je neugodno onog dana u tvom hodniku.
Well, I hope you don't think I'm spying on you.	Nadam se da ne misliš da te uhodim.
I don't.	Ne mislim.
Marie...	Marie..
asked me to help her and I didn't want to let her down.	me pitala da joj pomognem i nisam je htio razočarati.
You don't have to let her down.	Ne moraš je razočarati.
I'm okay with it if you two are friends.	Ne smeta mi što ste prijatelji.
And I'm also okay if we bump into each other.	I ne smeta mi ako se sretnemo.

I don't want to lose you completely.	Ne želim te sasvim izgubiti.
It might sound a bit corny, but I want us to be friends.	Možda zvuči malo otrcano, ali želim da budemo prijatelji.
I want that, too.	I ja to želim.
I'd better go now.	Trebala bih poći.
I...	Ja...
I...	Ja...
I really...	
... like you a lot.	Stvarno te volim.
And I guess I always will.	I izgleda da ću zauvijek.
All I want is for you to be happy, and...	Samo želim da budeš sretna, i...
So if you're happy with him, I'm happy for you.	drago mi je ako si sretna s njim.
Hey. - Hi.	Bok. -Bok.
What are you cooking? - First course:	Što kuhaš? -Predjelo:
Coquille Saint-Jacques in white wine sauce.	Jakovljeve kapice u umaku od bijelog vina.

<p>But they're almost cold now. If I reheat them, they'll be chewy.</p> <p>I'm sure they're just perfect.</p> <p>I thought you'd be home at six.</p> <p>Yes, I tried to call you.</p> <p>Never mind.</p> <p>Did you have to work late?</p> <p>No. I met Goran for a quick chat.</p> <p>It's so stupid! He won't even say hi to me at work.</p> <p>Why is it important that he says hi?</p> <p>It's just annoying and everybody notices.</p> <p>You care what others think?</p> <p>Not necessarily, but...</p> <p>But it's awkward.</p> <p>And did you talk to him at the Child Protection Centre?</p> <p>We went to a bar. And did he explain why he was in your hallway?</p>	<p>Skoro su se ohladile. Ako ih podgrijem, bit će žilave.</p> <p>Sigurno su savršene.</p> <p>Mislio sam da ćeš doći u šest.</p> <p>Da, pokušala sam te nazvati.</p> <p>Nema veze.</p> <p>Morala si raditi do kasno?</p> <p>Ne, sastala sam se s Goranom na brzinu.</p> <p>Kako glupo! Ne želi me ni pozdraviti na poslu.</p> <p>Zašto ti je važno da te pozdravi?</p> <p>Baš me nervira i svi to primjećuju.</p> <p>Stalo ti je do toga što drugi misle?</p> <p>Ne nužno, ali...</p> <p>Neugodno je.</p> <p>Razgovarali ste u Centru za zaštitu djece?</p> <p>Bili smo u kafiću.</p> <p>Je li ti rekao zašto je bio u tvom hodniku?</p>
---	---

<p>Marie asked him to come.</p> <p>Maybe he's into her. - You don't really believe that.</p> <p>Why not?</p> <p>So he didn't tell you he's still got feelings for you,</p> <p>and that it hurts him to see you every day at work.</p> <p>And he wants to be your best friend?</p> <p>No, he didn't say it like that.</p> <p>He just said that he liked me</p> <p>and that he'd be happy if we could be friends.</p> <p>And you're trying to tell me he's into Marie?</p> <p>Come on, Yann.</p> <p>Why did you lie to me? - I didn't.</p> <p>I've got to get out of here.</p> <p>On your own, you mean?</p> <p>Yes, that'd be better.</p> <p>Please stay. This is not fair. - Really?</p>	<p>Marie ga je zamolila da dođe.</p> <p>Možda mu se sviđa. -Ne misliš tako.</p> <p>Zašto?</p> <p>Nije ti rekao da još uvijek nešto osjeća prema tebi,</p> <p>da ga boli vidjeti te svaki dan,</p> <p>I da želi da budete prijatelji?</p> <p>Ne, nije to tako rekao.</p> <p>Rekao je samo da mu se sviđam</p> <p>i da bi bio sretan kad bismo bili prijatelji.</p> <p>A ti mi pokušavaš reći da mu se Marie sviđa?</p> <p>Molim te, Yann.</p> <p>Zašto si mi lagala? -Nisam.</p> <p>Moram otići odavde.</p> <p>Sam?</p> <p>Da, tako je najbolje.</p> <p>Molim te, ostani. Nije pošteno. -Stvarno?</p>
--	--

It's not fair?	Nije pošteno?
I didn't want to hurt you.	Nisam te htjela povrijediti.
If I'd known, I wouldn't have met him.	Da sam znala, ne bih se bila sastala s njim.
Really? - No.	Doista? -Ne.
I'm sorry.	Oprosti.
Sometimes I just act like an idiot.	Ponekad se ponašam kao idiot.
Oh, shit! Shit!	Sranje!
What's wrong? - I've overslept.	Što je? -Zaspala sam.
So what? - So what?	Pa što? -Pa što?
Come back to bed.	Vrati se u krevet.
Just call in sick.	Zovi da si bolesna.
Why didn't the alarm go off?	Zašto se alarm nije upalio?
It did. But you turned it off.	Je. Ali si ga ugasila.
I don't think so.	Ne bih rekla.
I've never done that before.	Nikad mi se to nije dogodilo.
Why didn't you wake me?	Zašto me nisi probudio?

<p>- I didn't know you had to get up.</p> <p>Why would I set the alarm?</p> <p>I'm not on holiday here.</p> <p>Is she gone already?</p> <p>You'd better have a very good reason for this.</p> <p>Were you run down by a car? Or did your mother die?</p> <p>Sorry, but you just can't do that when a child is involved.</p> <p>I know. - Maybe you had her trust.</p> <p>Now you've sabotaged your own therapeutic work.</p> <p>You're probably back to square one. - I know and I'm really sorry.</p> <p>So, can you give me a reasonable explanation?</p> <p>No.</p> <p>You should reflect on this in a supervision session.</p> <p>Back so soon?</p> <p>I thought I'd tidy my stuff away a bit.</p>	<p>-Nisam znao da moraš ustati.</p> <p>Zašto bih onda namjestila alarm?</p> <p>Nisam na godišnjem odmoru.</p> <p>Je li već otišla?</p> <p>Bolje ti je da imaš vrlo dobar razlog.</p> <p>Auto ti se pokvario? Majka ti je umrla?</p> <p>Ne možeš to raditi kada je u pitanju dijete.</p> <p>Znam. Možda ti je vjerovala.</p> <p>Sada si sabotirala svoj terapijski rad.</p> <p>Vjerojatno si opet na početku. -Znam i jako mi je žao.</p> <p>Možeš li mi dati neko dobro objašnjenje?</p> <p>Ne.</p> <p>Trebala bi se osvrnuti na to na sastanku.</p> <p>Već si se vratila?</p> <p>Malo sam htio počistiti svoje stvari.</p>
--	---

What's wrong?	Što je bilo?
Did I really switch off the alarm? Are you sure?	Stvarno sam ugasila alarm? Jesi li siguran?
I'm sorry.	Žao mi je.
If I'd known it was that important, I'd woken you up.	Probudio bih te da sam znao da ti je tako važno.
But you turned the alarm off, so I thought we could lie in.	Ugasila si alarm, pa sam mislio da možemo prespavati.
Come on, let's do something nice.	Idemo raditi nešto lijepo.
I'll buy you a Sacher cake.	Kupit ću ti Sacher-tortu.
An exhibition? Or a movie?	Izložba? Ili film?
What do you usually do when you're down?	Što obično radiš kad si potištena?
I don't want you to leave.	Ne želim da odeš.
Then I'll stay here with you.	Onda ću ostati ovdje s tobom.
That would be nice.	To bi bilo lijepo.
Really?	Doista?
I don't have to go back yet.	Ne moram još ići.
How long can you stay?	Koliko dugo možeš ostati?
As long as we want.	Koliko god želimo.
What about your job?	A tvoj posao?
I already quit.	Dao sam otkaz.
What?	Molim?

<p>They wouldn't give me any time off.</p> <p>And?</p> <p>What about your band? Your friends?</p> <p>If you don't want me to stay then say so.</p> <p>No. I want you to...</p> <p>But it's going so fast...</p> <p>You're serious, aren't you?</p> <p>Yes.</p> <p>All right.</p> <p>Then please stay.</p> <p>Weren't you with her when she had the fit?</p> <p><i>Of course, I was. But I can't watch all 25 kids at the same time.</i></p> <p><i>It's not possible.</i></p> <p>You have no idea what triggered the panic attack?</p> <p><i>Well, probably another fight with the other kids.</i></p>	<p>Nisu mi htjeli dati slobodno.</p> <p>A tvoj bend? Prijatelji?</p> <p>Ako ne želiš da ostanem, onda tako reci.</p> <p>Ne! želim...</p> <p>Ali sve ide tako brzo...</p> <p>Ozbiljno tako misliš?</p> <p>Da.</p> <p>U redu.</p> <p>Molim te, ostani.</p> <p>Zar nisi bila s njom kad je imala napadaj?</p> <p><i>Jesam. Ali ne mogu paziti na svu djecu u isto vrijeme.</i></p> <p><i>To nije moguće.</i></p> <p>Ne znaš što je pokrenulo taj napadaj panike?</p> <p><i>Vjerojatno još jedna svađa s ostalom djecom.</i></p>
---	--

Hi. - Hi.	Bok! -Bok.
What are you doing here? - Sightseeing.	Što radiš ovdje? -Razgledavam.
What's wrong? Sarema is in hospital.	Što se dogodilo? Sarema je u bolnici.
Do you know which one?	Znaš li u kojoj?
What do you want me to draw?	Što želiš da nacrtam?
I'm good at drawing animals.	Dobro crtam životinje.
What's your favourite animal?	Koja ti je omiljena životinja?
Dogs.	Psi.
Sarema, I want to apologise to you. For missing our last appointment.	Sarema, želim ti se ispričati. Što sam propustila naš zadnji sastanak.
I'm really sorry about that. It shouldn't have happened.	Jako mi je žao. Nije mi se to smjelo dogoditi.
But I just overslept.	Zaspala sam.
We've overslept before, too.	I nama se to znalo dogoditi.
These things sometimes happen, right?	Da, događa se...
But I promise it won't happen again. Okay?	Ali obećavam ti da se više neće ponoviti, u redu?

Okay.	U redu.
Thank you.	Hvala ti.
Do you want to tell me what happened at school today?	Želiš li mi reći što se danas dogodilo u školi?
The teacher locked the classroom.	Učiteljica je zaključala učionicu.
But my schoolbag was still in there.	A torba mi je ostala unutra.
But she didn't want to open the door.	I nije htjela otključati vrata.
And then you had trouble breathing?	I tada si počela teško disati?
That's too bad.	To je užasno.
Here we are.	Evo ga.
Which one do you like best?	Koji ti se najviše sviđa?
That one.	Ovaj.
It's even nicer if we carry on a bit. - You know the area well.	Tamo naprijed je još ljepše. -Dobro znaš ovo mjesto.
A bit, I guess.	Valjda.
I've come here a lot. - On your own?	Često sam dolazila ovamo. -Sama?
Yes, also alone.	Između ostalog.
And with Goran, too?	I s Goranom?
Yes, sometimes.	Ponekad, da.

Did you also sleep with him there in the forest?	Jeste li i spavali zajedno u onoj šumi?
What? No!	Što? Ne!
With other guys?	S drugim tipovima?
No.	Ne.
What's this about?	Čemu to sad?
I just want to know the truth	Samo želim znati istinu.
Stop being stupid.	Prestani biti tako glup.
Why can't you just tell me the truth?	Zašto mi ne kažeš istinu?
I've never lied to you.	Nikad ti nisam lagala.
That wasn't a lie.	To nije bila laž.
Yeah, right. You just leave out facts.	Da, baš. Izostavljaš činjenice.
If hadn't cooked for you, you wouldn't have told me that you met Goran.	Da nisam kuhao za tebe, ne bi mi ni rekla da si se susrela s Goranom.
I didn't meet him. We went for a drink after work.	Nisam se susrela s njim. Otišli smo na piće nakon posla.
Whatever! The fact is, you were out with him while I was cooking for you.	Što god! Bila si s njim dok sam ja kuhao za tebe.
If I hadn't asked, you wouldn't have told me.	Da nisam pitao, ne bi mi ni rekla.
Yes, I would.	Rekla bih ti.

I already said I'm sorry.	Već sam ti rekla da mi je žao.
Did you let him fuck you here?	Dopustila si mu da te poševi ovdje?
Are you crazy? - Me?	Jesi li lud? -Ja?
I probably am. I've given up my life for you.	Vjerojatno jesam. Odrekao sam se života zbog tebe.
You wanted to. It was your idea to stay. - My idea?	Htio si. Bila ti je ideja ostati. -Moja ideja?
And you didn't want it? - I did.	Ti to nisi htjela? Jesam.
Do you want me to leave? Okay. - No!	Želiš da idem? U redu. -Ne!
This is just stupid.	To je tako glupo!
Crazy, stupid.	Ludo i glupo.
Don't you have any better names for me? Is that it?	Nemaš boljih naziva za mene? O tome se radi?
You're... - What am I?	Ti si... Što sam?
Stop it.	Prestani.
I just came to get my stuff.	Samo sam došao po svoje stvari.
Are you serious?	Šališ se?
You wanted me to leave.	Htjela si da odem.

No, I didn't!	Ne, Nisam!
So you want me to stay?	Želiš da ostanem?
What do you want?	Što želiš?
I want you to stay, but not like this.	Želim da ostaneš, ali ne ovako.
Oh, I see. How then?	Tako znači. Kako onda?
I'm sorry.	Žao mi je.
Stop.	Prestani.
You don't like it?	Ne želiš to?
Does he do it better?	On to radi bolje?
Stop it.	Prestani.
Okay, tell me the truth, just this once.	U redu, reci mi istinu, samo ovaj put.
Have you slept with him?	Jeste li spavali zajedno?
I was with Goran for four years.	Bila sam s Goranom četiri godine.
I mean since you met me. How often did you let him fuck you?	Otkad si sa mnom. Koliko često si mu dopuštala da te ševi?
I hate you. - How often?	Mrzim te. -Koliko često?
Not even once. - You're lying!	Ni jednom. -Lažeš!

I let him fuck me right at the airport, and then each day, a few times.	Poševili smo se u zračnoj luci, i onda svaki dan, nekoliko puta dnevno.
Are you happy now?	Jesi li sad sretan?
You slut! You're scum!	Droljo. Koje si ti smeće!
You're insane.	Luda si.
Hey!	Bok!
Good to see you. I wanted to invite you two over for dinner.	Drago mi je što te vidim. Htjela sam vas pozvati na večeru.
Is Friday okay?	Može u petak?
Yann just sent me back the keys.	Yann mi je vratio ključeve.
What?	Molim?
Can I give them to you again?	Mogu li ih dati tebi opet?
THE END	KRAJ
<i>You might be wrong about someone.</i>	<i>Možda se varaš u vezi s nekim.</i>
<i>You might be fooled by someone.</i>	<i>Netko te može zavarati.</i>
<i>I didn't know it could hurt so much.</i>	<i>Nisam znao da može toliko boljeti.</i>
<i>Why did you want me to come?</i>	<i>Zašto si htjela da dođem?</i>
<i>Did you really want me to come?</i>	<i>Doista si htjela da dođem?</i>
<i>I wish I'd never met you.</i>	<i>Da te barem nikad nisam upoznao.</i>

<p><i>I wish you didn't exist.</i></p> <p>Don't you want to play? - No, not football.</p> <p>Then we'll play something else. - We've had enough for today.</p> <p>Hanna?</p> <p>It doesn't matter if you get it in. Just try.</p> <p>Girls can't play football. - Don't listen to him. Kick the ball.</p> <p>We should play together more often.</p> <p>With the girls, I mean.</p> <p>Sure. I think it was fun for everyone.</p> <p>Are you going to the concert on Saturday?</p> <p>I think so.</p> <p>Would it be okay if I went, too? Or would you mind?</p> <p>Of course not.</p> <p>I'll get drinks, okay? - Thanks.</p> <p>Where were you?</p>	<p><i>Da barem ne postojiš.</i></p> <p>Želiš li igrati? -Ne, barem ne nogomet.</p> <p>Onda ćemo igrati nešto drugo. -Dosta nam je za danas.</p> <p>Hanna?</p> <p>Nije važno hoćeš li ubaciti. Samo probaj.</p> <p>Cure ne znaju igrati nogomet. -Ne slušaj ga. Samo šutni loptu.</p> <p>Trebali bismo češće igrati nogomet zajedno. Mislim, s curama.</p> <p>Naravno. Mislim da smo se svi zabavili.</p> <p>Ideš na koncert u subotu?</p> <p>Valjda.</p> <p>Mogu li i ja doći? Ili bi ti to smetalo?</p> <p>Naravno da ne bi.</p> <p>Idem nam po piće, u redu? -Hvala.</p>
---	--

-We looked for you everywhere!	Gdje si bila? -Tražili smo te posvuda!
Yann's here, too, but I can't find him.	Yann je ovdje, ali ga ne mogu naći.
What? I thought he was back to Paris? - Did you talk to him?	Što? Zar nije on u Parizu? Jeste li razgovarali?
No, I just saw him in the crowd.	Ne, vidjela sam ga u gužvi.
Are you sure it was him? - Of course. I'm not blind.	Jesi li sigurna da je to bio on? -Naravno. Nisam slijepa.
I'm just saying. It's quite dark in there.	Samo kažem. Dosta je mračno.
Careful. - Hey, silly you! Here I am!	Oprezno. -Hej, blesavice! Ovdje sam!
Hey, silly you, here I am! Right behind you! Look!	Hej, ludice! Ovdje sam! Odmah iza tebe! Gledaj!
Right behind you. Here. Catch me!	Ovdje sam. Ulovi me! Gledaj!
Can you stop, please? - What now?	Možete li prestati, molim vas? -Što je sad?
Everything's okay. Everything's okay.	Sve je u redu.
Maybe you should be the blind one. - I would say it's your turn.	Možda bi ti trebala biti slijepi miš. -Rekla bih da je red na tebi.
Sit down a moment.	Sjedni malo.
What was all that about just now?	Što je ovo sad bilo?
I think we should talk about it.	Trebale bismo popričati o tome.

<p>Now?</p> <p>Didn't you notice she was shaking?</p> <p>I had the situation under control.</p> <p>It wasn't good to stop the game. - But she was scared.</p> <p>So it'd better to let her realise it's just a game and she can join in.</p> <p>So would you have just waited until her next panic attack?</p> <p>Let me say it again: It was under control.</p> <p>I'm in charge of the playgroup. Do I interfere in your therapy?</p> <p>But she should learn to play again and not be re-traumatised.</p> <p>Exactly. If you interrupt the game, she'll never learn to be a child again.</p> <p>I don't agree.</p> <p>All right. Then we should discuss it in a supervision session.</p> <p>Anytime.</p> <p><i>Are you happy now?</i></p>	<p>Sad?</p> <p>Nisi primijetila da se tresla?</p> <p>Situacija je bila pod kontrolom.</p> <p>Nisi trebala prekinuti igru. -Bila je uplašena.</p> <p>Pustimo je neka shvati da je to samo igra i da se uklopi.</p> <p>Čekala bi da ponovno dobije napadaj panike?</p> <p>Kažem ti da je sve bilo pod kontrolom.</p> <p>Ja sam odgovorna za skupinu. Miješam li se ja u tvoju terapiju?</p> <p>Trebala bi se opet naučiti igrati, a ne stvarati joj dodatne traume.</p> <p>Točno. Ako prekidaš igru, nikad neće naučiti biti dijete.</p> <p>Ne slažem se.</p> <p>U redu. Onda bismo trebale raspraviti o ovome na sastanku.</p> <p>Kad god.</p> <p><i>Jesi li sada sretna?</i></p>
--	--

YOUR LOVE?	TVOJA LJUBAV?
YOUR LIES	TVOJE LAŽI
YOUR LIES	TVOJE LAŽI
Arsehole!	Kretenčino!
YOUR LOVE?	TVOJA LJUBAV?
YOUR LIES	TVOJE LAŽI
This is gross.	Ovo je odvratno.
And he actually filmed us!	Stvarno nas je snimao.
It scares me.	Bojim se.
That's exactly what he wants.	To je ono što on želi.
And what do you think? Should I be afraid?	Što ti misliš? Trebam li se bojati?
Now don't let him get to you.	Nemoj da te to dotiče.
Obviously he can't deal with rejection.	Očito ne podnosi odbijanje.
I... I really don't think you need to worry.	Mislim da se ne trebaš bojati.
But if anything happens, you can call me anytime. You know that.	Ako se nešto dogodi, možeš me nazvati.
Are you hungry?	Jesi li gladna?

I made burek, your favourite.	Napravio sam burek.
Three different types.	Tri različite vrste.
You're so attentive now.	Baš si pažljiv sada.
And I wasn't before?	Prije nisam bio?
You were, sometimes.	Jesi, ponekad.
Why did you put up that picture of us?	Zašto si ondje stavio onu našu fotografiju?
Oh, that...	
I found it in a book yesterday when I was tidying up.	Našao sam je jučer u knjizi dok sam čistio.
Where is that? - At Kahlenberg.	Gdje je to? -U Kahlenbergu.
I remember now. It was your mother's birthday.	Sad se sjećam. Tvoja mama je imala rođendan.
We look really happy there.	Izgledamo jako sretno na toj fotografiji.
We'd had a fight that day.	Tog dana smo se posvađali.
We just acted happy for the family gathering.	Samo smo se pretvarali da smo sretni zbog okupljanja.
You're right.	U pravu si.
You still remember that?	Još uvijek se toga sjećaš?
You wouldn't go on holiday.	Nisi htio otići na odmor.

You said we didn't have the money.	Rekao si da nemamo novca.
We really didn't. - We never did.	Stvarno nismo. -Nikad ga nismo imali.
I'm sorry.	Žao mi je.
Marie.	Marie?
It's me.	Ja sam.
Sorry. The light won't work and I think there's someone out there.	Oprosti. Svjetlo ne radi i učinilo mi se da je netko ondje.
What?	Što?
I don't know, I...	Ne znam...Ja...
I thought there was someone and panicked.	Uspaničila sam se.
Did you see anything?	Jesi li išta vidjela?
Just a shadow.	Samo sjenu.
Maybe it was just a neighbour, coming home.	Možda je samo susjed došao doma.
Yes, sure.	Da, naravno.
Where were you anyway?	Gdje si bila?
Just now? At Goran's.	Sada? Kod Gorana.
Have you got a torch?	Imaš li svjetiljku?

For the few metres?	Za tih nekoliko metara?
I'll come with you. - Will you?	Ići ću s tobom. -Hoćeš li?
Thank you.	Hvala ti.
You were there a long time. - Unfortunately.	Dugo si bila ondje. -Nažalost.
Didn't you enjoy yourself? - Sure.	Nisi uživala? -Jesam.
It was okay.	Bilo je u redu.
Thanks. - You're welcome.	Hvala.
You forgot these yesterday.	Ovo si zaboravila jučer.
Thanks.	Hvala.
Did you come all the way just for these?	Došao si samo zbog toga?
I... I also wanted to apologise.	Htio sam ti se ispričati.
For yesterday.	Za ono jučer.
I guess we both had too much drink.	Oboje smo puno popili.
What was that on the street between you and Marie?	Što je to bilo na ulici između tebe i Marie?
I just happened to see you. - I see.	Slučajno sam vas vidjela. -A tako.
We were just talking.	Samo smo razgovarali.

<p>It looked like Marie was crying from here.</p>	<p>Odavde je izgledalo kao da Marie plače.</p>
<p>Really? No, she wasn't.</p>	<p>Stvarno? Ne, nije.</p>
<p>But she was upset. - Well...</p>	<p>Ali je bila uzrujana. -Pa...</p>
<p>Maybe a little bit.</p>	<p>Možda malo.</p>
<p>Because I didn't invite her yesterday.</p>	<p>Zato što je nisam pozvao jučer.</p>
<p>You didn't invite me. I came to show you the clip.</p>	<p>Nisi pozvao ni mene. Došla sam ti pokazati video.</p>
<p>I just tried to explain that to her, but she was still mad.</p>	<p>Pokušao sam joj objasniti, ali je još bila ljuta.</p>
<p>Marie?</p>	<p>Marie?</p>
<p>Because she wasn't invited to dinner?</p>	<p>Jer nije bila pozvana na večeru?</p>
<p>I find it pretty childish.</p>	<p>Za mene je to prilično djetinjasto.</p>
<p>I don't believe it.</p>	<p>Ne vjerujem ti.</p>
<p>Okay. Then ask her.</p>	<p>U redu. Onda pitaj nju.</p>
<p>If something is or was going on, then just tell me.</p>	<p>Ako se nešto događa, samo mi reci.</p>
<p>This is ridiculous.</p>	<p>Ovo je apsurdno.</p>
<p>I'm just going by what I saw.</p>	<p>Samo kažem ono što sam vidjela.</p>

<p>If that's not the case, then tell me what was really going on.</p> <p>I already did.</p> <p>She's mad because she wasn't invited? - Yes.</p> <p>I've known Marie for ten years.</p> <p>So stop this nonsense. - And you don't know me?</p> <p><i>I'll make it easier and film myself for you.</i></p> <p><i>You can add the red filter, your music or whatever you like.</i></p> <p><i>But the clips you're sending me have nothing to do with me.</i></p> <p><i>Go on making your films if you enjoy it.</i></p> <p><i>I'll send you the material.</i></p> <p><i>Cut it and take it apart as you like. But stop filming me.</i></p> <p><i>And stop sending me your clips. This is so cowardly.</i></p> <p>Can I ask you something? - Sure.</p> <p>What was that fight with Goran about?</p>	<p>Ako nije bilo tako, onda mi reci što je bilo.</p> <p>Već jesam.</p> <p>Ljuta je jer nije bila pozvana? -Da.</p> <p>Poznajem Marie već deset godina.</p> <p>Tako da prestani s tim glupostima. -A mene ne znaš?</p> <p><i>Olakšat ću ti i snimat ću se za tebe.</i></p> <p><i>Možeš dodati crveni filter, glazbu ili što god želiš.</i></p> <p><i>No ta videa Nemaju veze sa mnom.</i></p> <p><i>Ako u tome uživaš, snimaj i dalje svoje filmove.</i></p> <p><i>Poslat ću ti materijal.</i></p> <p><i>Radi s njim što želiš. Ali prestani me snimati.</i></p> <p><i>I prestani mi slati svoje isječke. To je tako kukavički.</i></p> <p>Mogu te nešto pitati? -Naravno.</p> <p>Zašto je izbila</p>
---	--

<p>What fight?</p> <p>I happened to see you from up here.</p> <p>You mean on the street? That wasn't a fight.</p> <p>Weren't you crying? - Me?</p> <p>You're misinterpreting what you saw.</p> <p>And what did you talk about?</p> <p>He wanted to invite me to his place for dinner.</p> <p>And?</p> <p>I asked if you'd be there, too.</p> <p>But he said you two needed a break right now.</p> <p>Why?</p> <p>He told me you kissed, but he doesn't want that anymore.</p> <p>What?</p> <p>He doesn't think it's worth giving it another go.</p>	<p>ona svađa s Goranom?</p> <p>Koja svađa?</p> <p>Slučajno sam vas vidjela.</p> <p>Misliš na ulici? Ono nije bila svađa.</p> <p>Zar nisi plakala? -Ja?</p> <p>Pogrešno tumačiš ono što si vidjela.</p> <p>O čemu ste razgovarali?</p> <p>Htio me pozvati kod sebe na večeru.</p> <p>I?</p> <p>Pitala sam ga hoćeš li i ti biti ondje.</p> <p>Rekao je da vam treba pauza.</p> <p>Zašto?</p> <p>Rekao je da ste se poljubili, ali da to ne želi više.</p> <p>Što?</p> <p>Smatra kako nije vrijedno probat i još jednom.</p>
---	--

<p>But it's stupid he doesn't even want to invite you now.</p> <p>He told me you were mad because he hadn't invited you the other day.</p> <p>Besides, I'm not after him!</p> <p>Why should I be mad if he invites you over?</p> <p>That's why I'm asking you.</p> <p>I don't know why he made up that story.</p> <p>Maybe he didn't want to tell you the truth.</p> <p>But this doesn't make sense either.</p> <p>If he wants a break why did he bring the food over?</p> <p>And why doesn't he just tell me?</p> <p>Did you two have something going on? - I'd never do that!</p> <p>He might have been interested at some point...</p> <p>While you were in Paris, we hung out a lot.</p> <p>Funny, but I always thought you were interested in him.</p>	<p>Glupo je da te sad ne želi pozvati.</p> <p>Meni je rekao da si bila ljuta jer te nije pozvao onoga dana.</p> <p>Uostalom, on me ne zanima.</p> <p>Zašto bih se ljutila ako te pozove k sebi?</p> <p>Zato te i pitam.</p> <p>Ne znam zašto je izmislio tu priču.</p> <p>Možda ti nije htio reći istinu.</p> <p>Ali ni ovo nema smisla.</p> <p>Zašto je donio hranu ako želi prekinuti?</p> <p>I zašto mi to onda ne kaže?</p> <p>Jeste li vas dvoje imali nešto? -Nikada to ne bih učinila!</p> <p>Možda je u nekom trenutku bio zainteresiran.</p> <p>Puno smo se družili dok si bila u Parizu.</p> <p>Uvijek sam mislila da ti se on sviđa.</p>
---	---

Just because I was nice to your boyfriend?	Zato jer sam bila ljubazna prema njemu?
You act a bit paranoid sometimes. That's what Goran said, too.	Ponekad se ponašaš paranoično. To je rekao i Goran.
What did Goran say, too?	Što je rekao?
If the light on the stairs doesn't work, it doesn't necessarily have anything to do with you.	Ako svjetlo na stubištu ne radi, to ne znači da ti imaš ikakve veze s time.
That's how you see me? - You mean a lot to me.	Takvom me vidiš? -Puno mi značiš.
That's why I'm telling you this.	Zato ti to i kažem.
I can understand that you're scared when it's dark and you're tipsy.	Shvaćam da se bojiš kad padne mrak i kad si pripita.
Thanks for your understanding. - I didn't mean to offend you.	Hvala ti na razumijevanju. -Nisam te htjela uvrijediti.
Whatever.	Kako god.
I'd better go. - Your tea?	Bolje da odem. -A tvoj čaj?
I didn't want any.	Nisam ga ni htjela.
So you're going back to Paris?	Znači, vraćaš se u Pariz?
Tomorrow evening.	Sutra navečer.
Thanks for your video.	Hvala na videu.

That's what you wanted to tell me?	To si mi želio reći?
Not just that.	Ne samo to.
I wanted to tell you that I'm really sorry.	Htio sam ti reći da mi je stvarno žao.
And that I'll leave you alone for good.	I da ću te zauvijek ostaviti na miru.
Really?	Doista?
Yes.	Da.
That's good.	To je dobro.
Well, then...	Pa dobro...
Take care.	Čuvaj se.
Why are you sorry now?	Zašto ti je sada žao?
Because I realised what I did. - Why now?	Shvatio sam što sam učinio. -Zašto sada?
Maybe it was your clip.	Možda zbog tvog videa.
I realised I have no idea what you think or feel.	Shvatio sam da ne znam što misliš ili osjećaš.
I'd created my own image of you. - Of me as a lying slut?	Stvorio sam sliku o tebi. -Da sam lažljiva drolja?
No, never.	Ne, nikad.
I was so furious.	Bio sam jako bijesan.

<p>I've never felt like that about anyone before.</p> <p>I never told you this, but it felt like I'd been waiting for you all my life.</p> <p>I even wanted to have children with you.</p> <p>I'd never thought about that before.</p> <p>It all sounds quite kitschy, right?</p> <p>It does. - You see? That's why I never told you.</p> <p>And then there was Goran.</p> <p>You work with him, you share a past with him.</p> <p>I was sure if it didn't work out with me, you'd go back to him.</p> <p>And so you had to test it?</p> <p>No, not at all.</p> <p>That wasn't my plan.</p> <p>But I was right.</p> <p>About what?</p> <p>About you being with him.</p>	<p>Nikad se nisam tako osjećao u vezi s nekim.</p> <p>Nisam ti rekao prije, no osjećam kao da sam te čekao čitav život.</p> <p>Čak sam htio imati djecu s tobom.</p> <p>Nikad nisam razmišljao o tome.</p> <p>Zvuči prilično patetično, zar ne?</p> <p>Da. -Zato ti to nikada nisam rekao.</p> <p>A tu je i Goran.</p> <p>Radiš s njime, imate zajedničku prošlost.</p> <p>Da nisi bila sa mnom, sigurno bi mu se vratila.</p> <p>I zato si to trebao provjeriti?</p> <p>Ne, nisam.</p> <p>To mi nije bilo u planu.</p> <p>Ali bio sam u pravu.</p> <p>U vezi s čime?</p> <p>Da bi bila s njim.</p>
---	---

<p>You still believe that?</p> <p>I had that impression.</p> <p>What impression? The one you created in your videos?</p> <p>Yes, I did have that impression.</p> <p>I'm such an idiot.</p> <p>Were you in my apartment?</p> <p>I sent you the keys right away. Didn't you get them?</p> <p>I did.</p> <p>You could've made copies.</p> <p>The way you see me is not very flattering.</p> <p>But I guess it's my own fault.</p> <p>But I never would have done that.</p> <p>Okay.</p> <p>I'm so sorry.</p> <p>Have a safe trip to Paris.</p> <p>Obviously</p>	<p>Još uvijek vjeruješ u to?</p> <p>Stekao sam takav dojam.</p> <p>Kakav dojam? Onaj iz svojih videa?</p> <p>Da, imao sam takav dojam.</p> <p>Koji sam ja idiot.</p> <p>Jesi li bio u mom stanu?</p> <p>Odmah sam ti poslao ključeve. Zar ih nisi dobila?</p> <p>Jesam.</p> <p>Mogao si izraditi kopije.</p> <p>Način na koji me vidiš nije baš laskav.</p> <p>Ali to je moja krivica.</p> <p>Nikad to ne bih učinio.</p> <p>U redu.</p> <p>Jako mi je žao.</p> <p>Sretan ti put u Pariz.</p> <p>Oproštaji mi ne idu baš najbolje.</p>
--	--

I'm not good at saying goodbye.	
It would seem so.	Čini se da ne.
I wanted to ask you	Htio sam te pitati...
if I could maybe call you sometime or write to you again?	Mogu li ti se nekada javiti?
Yes.	Da.
And how will I know when to do that?	Kako ću znati kada?
I could give you a sign.	Mogu ti dati neki znak.
And will you?	Hoćeš li?
Wait.	Čekaj.
This is going too fast for me.	Ovo je sve prebrzo za mene.
Please, stop it. - I love you.	Prestani, molim te! -Volim te.
I've never loved anyone like I love you.	Nikada nisam nikoga volio kao tebe.
Let me go.	Pusti me!
Does anyone want to discuss anything?	Želi li itko raspravljati o čemu?
Yes. I'd like to start.	Da, željela bih početi.
Hanna and I disagree on a few issues. - You could put it like that.	Hanna i ja se ne slažemo oko nečega. -Moglo bi se tako reći.

<p>I have the impression Hanna's not happy with how I run the playgroup.</p> <p>But I don't agree with her criticism.</p> <p>It also offends me, personally.</p> <p>It's about Sarema, the Chechen girl, who's in therapy with me.</p> <p>She has a lot of panic attacks, but Evi seems to ignore that.</p> <p>It's like you don't see the kids as individuals.</p> <p>They all have to be the same and fit your idea of a child.</p> <p>You're making a sweeping statement there.</p> <p>But we're talking about a single case.</p> <p>It feels like you have a problem with me.</p> <p>A problem with you? - I don't know.</p> <p>You claim I don't do my job properly and don't care for the kids.</p> <p>Well, it's true. Shall I just stand by and wait</p>	<p>Mislim da Hanna nije sretna s tim kako vodim igraonicu.</p> <p>Ali ne slažem se s njezinom kritikom.</p> <p>To me i osobno vrijeđa.</p> <p>Radi se o Saremi, djevojčici iz Čečenije.</p> <p>Ima napadaje panike, ali Evi to očito ignorira.</p> <p>Kao da djecu ne doživljavaš kao pojedince.</p> <p>Svi moraju biti isti i odgovarati tvojoj ideji o djeci.</p> <p>To je preopćenita izjava.</p> <p>A govorimo o jednom slučaju.</p> <p>Čini mi se da imaš problema sa mnom.</p> <p>Problema s tobom? -Ne znam.</p> <p>Tvrdiš da svoj posao ne radim kako treba.</p> <p>Pa istina je. Da samo stojim i čekam</p>
--	--

<p>until Sarema's next panic attack to prove it?</p> <p>She was shaking and you were just laughing.</p> <p>She's traumatised and people like you re-traumatise her.</p> <p>Well, your problem with Evi seems to go deeper than this.</p> <p>Obviously you have a lot of pent-up anger against her.</p> <p>I'm just worried about Sarema. I don't want her therapy ruined.</p> <p>If this is about facts, then keep to factual arguments.</p> <p>Don't make generalised attacks.</p> <p>A child is not a fact. Of course I get emotional.</p> <p>I think you're misunderstanding him on purpose.</p> <p>Of course I wasn't saying a child is a fact.</p> <p>Is something else bothering you?</p> <p>No.</p> <p>But I have a headache and I'd like to go early.</p>	<p>Saremin idući napadaj panike da to dokažem?</p> <p>Ona se tresla, a ti si se samo smijala.</p> <p>Traumatizirana je, a ljudi kao ti joj to rade.</p> <p>Očito je tvoj problem s Evi puno veći.</p> <p>Očito je da si bijesna na nju.</p> <p>Samo sam zabrinuta za Saremu. Ne želim da joj terapija bude uništena.</p> <p>Ako se radi o činjenicama, onda se drži njih.</p> <p>Nemoj općenito napadati.</p> <p>Dijete nije činjenica. Naravno da sam emotivna.</p> <p>Mislim da ga namjerno ne razumiješ.</p> <p>Naravno da nisam rekao da je dijete činjenica.</p> <p>Muči li te još nešto?</p> <p>Ne.</p> <p>Ali imam glavobolju i voljela bih otići ranije.</p>
---	--

<p>It seems to me like you're avoiding conflict.</p> <p>It'd be better to solve the issues now.</p> <p>I'd rather do it today, too.</p> <p><i>Police Station Leopoldsgasse.</i></p> <p>Hello. This is Hanna Straka.</p> <p>I was just wondering</p> <p>if there had been an incident in the Danube Canal.</p> <p><i>I can't give you any information over the phone. Only in person.</i></p> <p><i>What is this about?</i></p> <p>Could you tell me if there was a training exercise?</p> <p>I saw some divers. - <i>Could you come into the office?</i></p> <p>D, U, M, I.</p> <p>T, R, E, S, C, U.</p> <p>All right. Why are you worried?</p> <p>We were supposed</p>	<p>Očito izbjegavaš sukob.</p> <p>Bolje da se takvi problemi riješe odmah.</p> <p>I ja bih da to riješimo danas.</p> <p><i>Policajska postaja Leopoldsgasse.</i></p> <p>Dobar dan. Ovdje Hanna Straka.</p> <p>Zanima me</p> <p>je li se nešto dogodilo kod Dunavskog kanala.</p> <p><i>Ne mogu vam ništa reći preko telefona, samo uživo.</i></p> <p><i>O čemu se radi?</i></p> <p>Možete li mi reći je li bila kakva vježba?</p> <p>Vidjela sam nekoliko ronioaca. -<i>Možete li doći do ureda?</i></p> <p>D, U, M, I.</p> <p>T, R, E, S, C, U.</p> <p>U redu. Zašto ste zabrinuti?</p> <p>Trebali smo se jučer naći u kafiću na obali rijeke.</p>
---	---

<p>to meet at the riverside café yesterday.</p> <p>But he didn't show up and isn't answering his phone.</p> <p>You said he's your ex-boyfriend?</p> <p>Did he ever talk about suicide?</p> <p>Is he depressive? - I don't think so.</p> <p>Then I wouldn't worry too much.</p> <p>So it was just a training exercise in the canal?</p> <p>A guy fell in the canal yesterday.</p> <p>Did anything happen to him? - They couldn't find him.</p> <p>But he didn't drown?</p> <p>I'm an optimist: If they didn't find him he probably managed to get out.</p> <p>There are a lot of rescue vessels in the Danube Canal.</p> <p>And how did they know someone had fallen in?</p> <p>A woman saw him being carried away by the current.</p>	<p>Ali nije se pojavio i ne javlja se.</p> <p>Rekli ste da je on Vaš bivši dečko?</p> <p>Je li ikad spominjao samoubojstvo?</p> <p>Je li bio depresivan? -Mislím da nije.</p> <p>Onda nemate razloga za brigu.</p> <p>Znači da je ono bila samo vježba?</p> <p>Jedan je čovjek jučer pao u kanal.</p> <p>Je li mu se išta dogodilo? -Nisu ga mogli pronaći.</p> <p>Ali nije se utopio?</p> <p>Ja sam optimist. Nisu ga pronašli, vjerojatno je sam izašao van.</p> <p>Puno je spasioca ondje.</p> <p>Kako su znali da je netko pao u kanal?</p> <p>Neka žena je vidjela kako ga struja odnosi.</p>
---	--

It definitely wasn't suicide because he cried for help.	Nije samoubojstvo jer je zvao upomoć.
Who is it?	Tko je?
Hello?	Hej?
Where did you get that from?	Odakle ti to?
I'm not taking it away from you.	Neću ti ga uzeti.
But...	Ali...
But please tell me who gave you the dog.	Reci mi tko ti je dao tog psa.
Did your parents give it to you?	Roditelji?
I don't know.	Ne znam.
You must know if your parents gave it to you!	Moraš znati jesu li roditelji!
Did Yann give you the dog?	Je li ti ga Yann dao?
Yann!	Yann!
My friend who came to the hospital with me.	Moj prijatelj koji je bio sa mnom u bolnici.
Did he give you the dog? - No.	On ti je dao tog psa? -Ne.
Are you sure?	Sigurno?
I'm sorry. I'm sorry, it's...	Žao mi je.

It doesn't matter who gave you the dog. Breathe slowly.	Nema veze. Polako diši.
Breathe slowly. I'm sorry.	Žao mi je.
I'm sorry. Everything's fine.	Sve je u redu.
Everything is okay.	Sve je u redu.
Hanna, they want to see you.	Hanna, netko želi popričati s tobom.
Hello. Chief Inspector Leitner.	Dobar dan. Viši inspektor Leitner.
You came to the station four days ago and reported Mr Dumitrescu missing?	Bili ste u postaji prije četiri dana i prijavili nestanak g. Dumitresca?
I don't think I reported him missing. Why?	Ne bih rekla. Zašto?
You said you were going to meet him and he didn't show up.	Rekli ste da ste se trebali naći, ali da se nije pojavio.
When were you supposed to meet?	Kada ste se trebali naći?
At 11. - 11 p.m.	U jedanaest. -Navečer.
How long did you wait for him?	Koliko dugo ste ga čekali?
15 minutes. Maybe 20. I don't remember.	Petnaest minuta. Možda dvadeset, ne znam.
And would you rule out suicide?	Biste li isključili samoubojstvo?
Could you please tell me why you're asking that?	Zašto me to pitate?

<p>Did Yann drown? - We can't tell you that.</p>	<p>Yann se utopio? -Ne možemo Vam to reći.</p>
<p>Can't you just tell me the truth?</p>	<p>Zar mi ne možete reći istinu?</p>
<p>Get her some water, please.</p>	<p>Donesi joj vode, molim te.</p>
<p>Here you go.</p>	<p>Izvolite.</p>
<p>Did you know your friend was at a hotel nearby?</p>	<p>Jeste li znali da je Vaš prijatelj bio u obližnjem hotelu?</p>
<p>He hasn't shown up there for a few days. And left all his belongings there.</p>	<p>Nije se pojavio već nekoliko dana. Pustio je sve svoje stvari tamo.</p>
<p>Everything? - Yes.</p>	<p>Sve?</p>
<p>Passport, laptop, clothes...</p>	<p>Putovnicu, laptop, odjeću...</p>
<p>So he might have drowned?</p>	<p>Znači da se možda utopio?</p>
<p>The time matches with the man seen in the water.</p>	<p>Vrijeme se poklapa s trenutkom kada je muškarac viđen u vodi.</p>
<p>Surely they'd have found him. - Our divers know the currents.</p>	<p>Sigurno su ga našli. -Naši ronionci poznaju struje.</p>
<p>And usually a body resurfaces, unless it gets tangled up in something.</p>	<p>Tijelo obično ispliva na površinu, osim ako se zapetlja u nešto.</p>
<p>Well, it's not unlikely.</p>	<p>Pa, nije malo vjerojatno.</p>
<p>But they must have had a hunch, right?</p>	<p>Morali su nešto naslutiti, zar ne?</p>

<p>I don't know.</p> <p>Anyway, it's quite gross. - Yeah, it is.</p> <p>Who would make that up? Disgusting.</p> <p>I read somewhere that coffee is actually healthy.</p> <p>The next article will say it's poison.</p> <p>There's a new health rule every day.</p> <p>That's true.</p> <p>I'll stick to my two or three coffees a day.</p> <p>Is everything okay?</p> <p>I heard the police came to see you. Do you want to talk about it?</p> <p>No, thanks.</p> <p>Come on. What's going on?</p> <p>So you can share it with Evi?</p> <p>It'd be a more interesting topic than coffee.</p> <p>As if you never made small talk.</p>	<p>Ne znam.</p> <p>U svakom slučaju, prilično je odvratno. -Da, je.</p> <p>Tko bi to izmislio? Odvratno.</p> <p>Čitala sam negdje da je zdravo piti kavu.</p> <p>U drugom članku piše da je otrovna.</p> <p>Svakog dana novo zdravstveno pravilo.</p> <p>To je istina.</p> <p>Držat ću se svoje dvije-tri kave dnevno.</p> <p>Je li sve u redu?</p> <p>Čuo sam da te policija posjetila. Želiš li razgovarati o tome?</p> <p>Ne, hvala.</p> <p>Ma daj. Što se događa?</p> <p>Pa da sve kažeš Evi?</p> <p>To je zanimljivija tema od kave.</p> <p>Kao da ti nikad nisi čavrljala.</p>
--	--

<p>Sounded like the topic was more exciting before I came in.</p> <p>I could hear you.</p> <p>And what did you hear? - Don't act all innocent.</p> <p>You were talking about me.</p> <p>Well, you heard wrong. We were talking about a film.</p> <p>Which film? - I don't know the title. Was on the TV.</p> <p>Really? - Yes.</p> <p>Come. Let's go to your office and talk there.</p> <p>But everyone can see that something's wrong with you.</p> <p>Something's wrong with me?</p> <p>And what about you? And Evi? And Marie?</p> <p>I only have to talk to a woman and you read something into it.</p> <p>That's not true! - Then tell me what's wrong. Talk to me.</p> <p>Why should I?</p>	<p>Tema je očito bila uzbudljivija prije nego što sam ušla.</p> <p>Čula sam te.</p> <p>A što si čula? -Ne pravi se nevin.</p> <p>Govorio si o meni.</p> <p>Krivo si čula. Govorili smo o filmu.</p> <p>O kojem filmu? Ne znam mu ime. Bio je na TV-u.</p> <p>Doista? -Da.</p> <p>Dođi. Idemo do tvog ureda. Moramo razgovarati.</p> <p>Svi vide da nešto nije u redu s tobom.</p> <p>Nešto nije u redu sa mnom?</p> <p>A što je s tobom? I Evi? I Marie?</p> <p>Samo razgovaram sa ženom i ti već izvučeš nešto iz toga.</p> <p>To nije istina! -Onda mi reci što je.</p> <p>Zašto da to učinim?</p>
---	--

Maybe... Maybe because you mean a lot to me?	Možda zato što mi puno značiš.
Hanna?	Hanna?
Are you in?	Jesi li tu?
I thought I heard something. - Hi.	Učinilo mi se da sam nešto čula. -Bok.
Can I come in?	Mogu ući?
Would you like a coffee?	Želiš li kave?
I need to talk to you.	Moram razgovarati s tobom.
I didn't tell you the truth the other day.	Nisam ti rekla istinu onog dana.
You were right. I mean with Goran.	Bila si u pravu. U vezi s Goranom.
Why did you two fool me all this time?	Zašto ste mi cijelo ovo vrijeme lagali?
We hung out a lot while you were in Paris.	Puno smo se družili dok si ti bila u Parizu.
And we had sex twice. I wanted to tell you, but Goran didn't.	Spavali smo dvaput. Htjela sam ti reći, ali on nije.
You're my friend. You should have told me anyway.	Prijateljica si mi. Trebala si reći.
Yes, I know. I know. It was really stupid of me.	Da, znam. Glupo od mene što nisam.
It's not an excuse,	

<p>but I've really fallen in love with Goran.</p> <p>And you were so happy with Yann.</p> <p>So what did you plan to do?</p> <p>I thought we'd tell you at some point.</p> <p>But then I realised he wants to get back together with you.</p> <p>That's why you had that fight on the street.</p> <p>No. I saw him out with another girl.</p> <p>Did he date her as well?</p> <p>I doubt he's in love with her either. Well, I don't think so.</p> <p>Don't you want to know who she is?</p> <p>Why? Do I know her?</p> <p>It's Eva Pelzer.</p> <p>Evi?</p> <p>I'm so sorry that I lied to you.</p> <p>I'm glad you told me what's going on.</p>	<p>To nije isprika.</p> <p>Ali stvarno sam se zaljubila u Gorana.</p> <p>A ti si bila sretna s Yannom.</p> <p>Što si namjeravala učiniti?</p> <p>Mislila sam da ćemo ti u nekom trenutku reći.</p> <p>Ali onda sam shvatila da ti se želi vratiti.</p> <p>Zato ste se posvađali na ulici.</p> <p>Ne. Vidjela sam ga s drugom djevojkom.</p> <p>Je li i s njom izlazio?</p> <p>Ne bih rekla da je zaljubljen u nju.</p> <p>Zar ne želiš znati tko je ona?</p> <p>Zašto? Zar je znam?</p> <p>Radi se o Evi Pelzer.</p> <p>Evi?</p> <p>Žao mi je što sam ti lagala.</p> <p>Drago mi je da si mi</p>
--	--

Do you still want a coffee?	rekla što se događa.
It's a bit too early for wine.	Jesi li još uvijek za kavu?
Actually, I'd love a wine right now.	Malo je rano za vino.
You met Mr Dumitrescu at the riverside café?	Zapravo, godilo bi mi vino.
Why did you lie to us?	Sreli ste se s g. Dumitrescuom u kafiću na obali rijeke?
Because I was worried.	Zašto ste nam lagali?
Could you tell me why?	Jer sam bila zabrinuta.
I thought it'd sound weird to say I was worried	Možete li mi reći zašto?
if I'd seen him the night before.	Mislila sam da će zvučati čudno ako kažem da sam zabrinuta.
That's right.	Da sam se vidjela s njim noć prije.
So why were you worried?	Tako je.
Because I saw the diver rescue team.	Zašto ste bili zabrinuti?
You see divers and suddenly think your friend has drowned?	Jer sam vidjela ronioce.
I didn't think that.	Vidjeli ste ronioce i pomislili da se utopio?
I was just scared. - But why?	Nisam to pomislila.
You met him,	Samo sam se preplašila. -Ali zašto?

<p>on your way home he became pushy, you fought back and he fell in.</p> <p>Maybe you wanted to help him, but the current was too strong.</p> <p>No, that's not what happened. - What did happen then?</p> <p>I said goodbye to him at the café and went home.</p> <p>I've watched the videos on his laptop.</p> <p>And I also saw the video you sent him.</p> <p>He'd been harassing and stalking you for a while.</p> <p>That can be really tough.</p> <p>You were probably a bundle of nerves.</p> <p>If he's still alive, he'll come to see you sooner or later.</p> <p>If you have any news from him, call me immediately.</p> <p>Hello.</p> <p>What are you doing here today?</p> <p>What a question! You had an appointment.</p>	<p>Sastali ste se s njim.</p> <p>Na putu kući postao je agresivan, uzvratili ste i on je pao u kanal.</p> <p>Možda ste mu htjeli pomoći, ali je struja bila prejaka.</p> <p>Ne, nije tako bilo. -Što se onda dogodilo?</p> <p>Pozdravili smo se i otišla sam kući.</p> <p>Pogledao sam videozapise na njegovu laptopu.</p> <p>Pogledao sam i video koji ste mu poslali.</p> <p>Zlostavljao Vas je i uhodio već neko vrijeme.</p> <p>To zna biti vrlo teško.</p> <p>Vjerojatno ste bili jako nervozni.</p> <p>Ako je još živ, posjetit će vas.</p> <p>Ako saznate nešto o njemu, odmah me nazovite.</p> <p>Bok.</p> <p>Što radiš ovdje danas?</p> <p>Kakvo pitanje!</p>
---	--

<p>Today?</p> <p>But today's Wednesday. Sarema always comes on Thursday.</p> <p>Well, tomorrow is a holiday.</p> <p>And we rescheduled the appointment!</p> <p>I'll stay with her until her parents come.</p> <p>I'm taking over Sarema's therapy</p> <p>and I don't want you doing any therapy for the time being.</p> <p>I absolutely understand.</p> <p>But please let me continue with Sarema.</p> <p>She needs a grown-up who she can trust and rely on.</p> <p>And honestly, not even I trust you at the moment.</p> <p>It's not nice to hear, but I had to tell you.</p> <p>I'd suggest you do more supervision sessions</p> <p>before you work with kids again.</p>	<p>Imala si sastanak.</p> <p>Danas?</p> <p>Ali danas je srijeda. Sarema uvijek dolazi četvrtkom.</p> <p>Pa sutra je blagdan.</p> <p>Premjestili smo sastanak.</p> <p>Ostat ću s njom dok njezini roditelji ne dođu.</p> <p>Preuzet ću Sareminu terapiju.</p> <p>I zasada ne želim da ti vodiš ikakvu terapiju.</p> <p>U potpunosti te razumijem.</p> <p>Ali, molim te, dopusti mi da nastavim sa Saremom.</p> <p>Njoj je potreban netko kome može vjerovati.</p> <p>Iskreno, čak ni ja ti trenutno ne vjerujem.</p> <p>Nije lijepo, ali morala sam to reći.</p> <p>Predlažem da napraviš nekoliko evaluacija</p> <p>prije rada s djecom.</p>
---	--

More sessions?	Nekoliko evaluacija?
See it as a chance to improve yourself.	Gledaj na to kao na priliku za poboljšanje.
Hi.	Bok.
Did you know the police was looking for me?	Jesi li ti znala da me policija traži?
Isn't it crazy?	Zar to nije ludo?
I've had enough of water. Could we go in, please?	Dosta mi je vode. Možemo li ući, molim te?
Why did you do that?	Zašto si to učinio?
Where have you been? - What have I done?	Gdje si bio? -Što sam to učinio?
You threw me into the river!	Bacila si me u rijeku!
You were going to rape me!	Htio si me silovati!
I wouldn't have done such thing!	Ne bih to učinio.
What were you doing then?	Što si onda radio?
You kissed me back. Sure, I wanted sex.	Uzvratila si poljubac. Htio sam spavati s tobom.
But only if you'd wanted to. - That's not true!	Ako si i ti to htjela. -Lažeš!
You didn't stop!	Nisi htio prestati!

<p>I would have stopped.</p> <p>I told you to stop!</p> <p>No, you didn't. Not clearly.</p> <p>No! Like this! You did this!</p> <p>I told you to stop.</p> <p>Yann?</p> <p><i>Chief Inspector Kienast.</i> - Hello, Hanna Straka.</p> <p><i>Yes?</i></p> <p>You know that Mr Dumitrescu is back, right?</p> <p><i>That's news to me.</i></p> <p>But you found him. I mean the police.</p> <p>I saw him. He was at my place.</p> <p>Why didn't you call me yesterday?</p> <p>But he knew the police was looking for him.</p> <p>We found his jacket at a harbour 10 km down the river.</p>	<p>Bio bih prestao.</p> <p>Rekla sam ti da prestaneš.</p> <p>Ne, nisi. Nisi to jasno rekla.</p> <p>Ne! Ovako! Ovo si učinio!</p> <p>Rekla sam ti da prestaneš!</p> <p>Yann?</p> <p><i>Viši inspektor Kienast.</i> -Dobar dan, ovdje Hanna Straka.</p> <p><i>Recite?</i></p> <p>Znate da se g. Dumitrescu pojavio, zar ne?</p> <p><i>Nisam to znao.</i></p> <p>Ali pronašli ste ga. Zapravo, policija.</p> <p>Vidjela sam ga. Bio je kod mene.</p> <p>Zašto me niste nazvali jučer?</p> <p>Znao je da ga policija traži.</p> <p>Našli smo njegovu jaknu u luci 10 km niz rijeku.</p>
---	---

How do you know it's his? - His ID and the hotel keys.	Kako znate da je njegova? -Po osobnoj iskaznici i hotelskom ključu.
He must have thrown the jacket in.	Sigurno je bacio jaknu.
Will you please stop this act.	Hoćete li prestati glumiti?
He was with me.	Bio je sa mnom.
I saw him.	Vidjela sam ga.
Goran called me yesterday.	Goran me nazvao jučer.
I told him I'm through with him.	Rekla sam mu da je s nama gotovo.
Have you heard anything from Yann?	Je li ti se Yann javio?
He's missing.	Nestao je.
Missing?	Nestao?
The police thinks he drowned.	Policija misli da se utopio.
What?	Molim?
They think that Yann drowned.	Misle da se Yann utopio.
And what do you think?	A što ti misliš?
I don't believe he drowned.	Ne vjerujem da se utopio.
Did you see him recently?	Jesi li ga nedavno vidjela?

When?	Kada?
The day before yesterday.	Prekjučer.
So you know he's fine. Tell that to the police.	Znači da je dobro. Reci to policiji.
I already did. - And?	Već jesam. -I?
They don't believe me. - Typical.	Ne vjeruju mi. -Tipično.
Someone falls in the Danube Canal and they assume he drowned.	Netko padne u Dunavski kanal i oni pretpostave da se utopio.
How do you know that Yann fell into the Danube Canal?	Kako znaš da je Yann pao u Dunavski kanal?
You told me.	Rekla si mi.
No.	Ne.
I didn't. - Sure, you did.	Nisam. -Naravno da jesi.
No, I didn't say anything about the Danube Canal.	Nisam ti ništa rekla o Dunavskom kanalu.
You definitely said the Danube Canal.	Sigurno si to spomenula.
The police talked to you! - Why would they?	Policija je razgovarala s tobom! -Zašto i bi?
And if they did, I wouldn't tell them anything.	A i da jest, ne bih im ništa rekla.

<p>Get out. - What?</p> <p>I want you to leave. - What's the matter with you?</p> <p>How do you know about the Danube Canal? - You told me.</p> <p>That's not true! - Now you're really losing it.</p> <p>Out.</p> <p>Out.</p> <p>If you want to talk, I'll be there for you.</p> <p>Get out!</p>	<p>Izlazi. -Što?</p> <p>Želim da odeš. -Što ti je?</p> <p>Kako znaš za Dunavski kanal? -Rekla si mi.</p> <p>To nije istina! -Poludjela si.</p> <p>Izlazi.</p> <p>Izlazi.</p> <p>Ako budeš htjela razgovarati, bit ću tu za tebe.</p> <p>Izlazi!</p>
---	---

7. Zaključak

Prevođenje je oduvijek, a poglavito u 21. stoljeću, neophodan proces za ljudski rod. Njime se povezuju kulture, što omogućava čovjeku da upozna određenu kulturu. Danas se tako razlikuju brojne vrste prevođenja, a jedna od značajnijih je audiovizualno prevođenje. Takvom obliku pripadaju prevođenje filmova i serija te čak karaoka i računalnih igara. Unutar samog audiovizualnog prevođenja postoji niz oblika prevođenja koja se međusobno razlikuju u brojnim aspektima. Jedna od značajnije vrste audiovizualnog prevođenja svakako je podslovljavanje, odnosno titlovanje. Uz audiovizualno se prevođenje vezuje čitav niz pravila koja je prevoditelj dužan poštovati kako bi gledatelj razumio film ili seriju. Osobito je od velike važnosti poštivanje vremenske i prostorne ograničenosti. Prevoditelj se u audiovizualnom prevođenju susreće i sa čitavim nizom potencijalnih problema za koje sam mora odlučiti kako će ih razriješiti. Tako se, primjerice, postavlja pitanje na koji će se način prevesti humor, mimika, vulgarizmi, izmišljene riječi te kulturološki aspekti koji ciljnoj publici nisu poznati. Prilikom tog procesa prevoditelj se koristi čitavim nizom tehnika poput parafraziranja, redukcije, izostavljanja, pa čak i preoblikom na sintaktičkoj razini. Pored podslovljavanja, i sinkronizacija predstavlja složen proces prevođenja prilikom kojega se izvorni glumčev glas zamijeni glasom govornika ciljnog jezika.

Svojom strukturom i neobičnim zapletima film *Ma Folie* slovensko-austrijske redateljice Andrine Mračnikar iz 2015. godine, koji je korišten za potrebe pisanja ovoga rada, svakako pripada kategoriji napetih psiholoških trilera. Pritom se kroz likove Hanne, Yanna, ali i Gorana i Marie, naročito ističe psihološka dimenzija filma.

Audiovizualno prevođenje nedvojbeno je vrsta prevođenja koja je u proteklih nekoliko desetljeća doživjela velik procvat, a razvojem tehnologije, kao i čovjekovih digitalnih vještina, neprestano bilježi daljnji razvitak. Zbog toga se u posljednjih nekoliko godina posebnu pažnju pridaje izučavanju vještina audiovizualnog prevođenja, što je u vidljivo i u sadržaju nastavnih programa prevoditeljskih studija u Hrvatskoj i svijetu. Ipak, audiovizualno prevođenje grana je o kojoj se još uvijek relativno malo piše te koja još uvijek nije dovoljno istražena, ali svojim neprestanim razvitkom daje prostora mnogim lingvistima i prevoditeljima za daljnje istraživanje.

8. Literatura

1. Bruti, Silvia; Perego, Elisa: *Vocatives in Subtitles: A Survey across Genres*, Sveučilište u Trstu, 2008.
2. Bujić, Ana-Marija. *Translation of Idioms in TV Subtitling*. // *Hieronymus*, 1(2014), str. 1-34.
3. Diaz, Cintas, Jorge; Andreman, Gunilla: *Audiovisual Translation: Language Transfer on Screen*, Palgrave Macmillan, 2009.
4. Fink-Arsovski, Željka. *Poredbena frazeologija: pogled izvana i iznutra*. Zagreb: FF press, Filozofski fakultet, 2002.
5. Forko, Josipa: *Prevođenje frazema-Sizifov posao*, *Hrvatistika: studentski jezikoslovni časopis*, br.3., 2009.
6. Georgakopoulou, Panayota. *Subtitling for the DVD Industry*. // *Audiovisual translation : Language Transfer on Screen* / Diaz Cintas, Jorge. London : Palgrave Macmillan, 2009.
7. Ivir, Vladimir. *Teorija i tehnika prevođenja*. Novi Sad : Centar "Karlovačka gimnazija" Sremski Karlovci, Zavod za izdavanje udžbenika u Novom Sadu, 1984.
8. Macan, Željka; Aberer, Zrinka: *Audiovizualno prevođenje, Priručnik za prevoditelje: Prilog teoriji i praksi*, Filozofski fakultet u Rijeci, 2014.
9. Menac, Antica; Fink-Arsovski, Željka; Radomir Venturin: *Hrvatski frazeološki rječnik*. Zagreb: Naklada Ljevak, 2014.
10. Mustapić, Lidija: *Titlovi i anglizacija hrvatskoga jezika*, Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru, 2015.
11. Perego, Elisa: *Evidence of Explicitation in Subtitling: Towards a Categorisation*, zbornik radova *Across Languages and Cultures*, Sveučilište u Trstu, 2003.
12. Perego, Elisa: *Subtitles and line-breaks: Towards improved readability*, John Benjamins Publishing Company, London, 2008.
13. Sever, Dijana: *Češke studentske pobune*, diplomski rad, Zagreb, 2019.

8.1. Mrežni izvori

1. Cambridgeov rječnik, dostupno na: <https://dictionary.cambridge.org/>, stranici pristupano 17. svibnja 2021.
2. IMDb, dostupno na: <https://www.imdb.com/>, stranici pristupano 22. lipnja 2021.
3. Encyclopedia Britannica, dostupno na: <https://www.britannica.com/>, stranici pristupano 30. kolovoza 2021.
4. Twitter, dostupno na: <https://twitter.com/>, stranici pristupano 27. kolovoza 2021.
5. Reading Sounds, dostupno na: <https://readingsounds.net/>, stranici pristupano 27. kolovoza 2021.
6. Hrvatski jezični portal (dostupno na: <https://hjp.znanje.hr/>)
7. Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (dostupno na: <https://pravopis.hr/>)
8. Smjernice za kvalitetno prevođenje u titlove u Hrvatskoj. Društvo hrvatskih audiovizualnih prevoditelja, dostupno na: <http://dhap.hr.cloud.hr/Content/documents/SmjerniceZaKvalitetnoTitlanje.pdf>, stranici pristupano 10. travnja 2021.
9. Filmska enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, dostupno na: <https://filmska.lzmk.hr/natuknica.aspx?ID=1340> , stranici pristupano 13. rujna 2021.

9. Sažetak

Prevođenje je oduvijek, a poglavito u 21. stoljeću, neophodan proces za ljudski rod. Ono omogućava povezivanje i razumijevanje različitih jezika kultura. Razvojem tehnologije, digitalnih vještina i filmske industrije, u posljednjih se nekoliko desetljeća posebice razvija tzv. audiovizualno prevođenje, u koje se ubraja prijevod filmova i serija te računalnih igara i karaoka. Unutar samog audiovizualnog prevođenja moguće je razlikovati nekoliko kategorija koje se prema načinu prevođenja i korištenim tehnikama međusobno razlikuju. Jedna od najzastupljenijih vrsta audiovizualnog prevođenja je podslovljavanje, odnosno *titlovanje*, čije su temeljne odrednice prostorno i vremensko ograničenje. Prevoditelj je kod podslovljavanja dužan poštovati ta ograničenja, inače bi moglo doći do nerazumijevanja određene scene. Uz to se kod podslovljavanja audiovizualni prevoditelj koristi čitavim nizom tehnika i metoda kako ne bi prekoračio broj znakova u zadanom vremenu, poput redukcije, izostavljanja, parafraziranja i sl. Još jedna od zastupljenijih vrsta audiovizualnog prevođenja je sinkroniziranje koje također podrazumijeva određena pravila i zakonitosti.

U središtu ovog rada je prijevod filma *Ma Folie* iz 2015. godine austrijsko-slovenske redateljice Andrine Mračnikar. Rad obuhvaća detaljnu jezičnu analizu filmskoga prijevoda ostvarenoga tehnikom podslovljavanja te prikaz postupaka koji su pritom primijenjeni. Polazišni su jezici tog filmskog prijevoda njemački i engleski, a ciljni hrvatski jezik. Poseban prilog ovom radu predstavljaju dijaloške liste u obliku usporedna međujezična tablična prikaza.

Ključne riječi: prevođenje, audiovizualno prevođenje, podslovljavanje, filmski prijevod

10. Abstract

Translation and Analysis of the Film *Ma Folie* by Andrina Mračnikar

Translation has always been a necessary process for the human race, especially in the 21st century. It enables to connect several different cultures and to perceive them. With the growth of technology, digital skills in humans, but also film industry, in the last few decades, the so-called audiovisual translation, which includes the translation of films, TV shows, computer games and karaoke, has especially developed. Within the audiovisual translation itself, it is possible to distinguish several categories that differ from each other according to the method of translation and the techniques used. One of the most important type of audiovisual translation is subtitling, whose basic determinants are spatial and temporal limitation. The translator is obliged to respect these restrictions when subtitling, otherwise it could lead to a misunderstanding of a certain scene. Furthermore, when subtitling, the audiovisual translator uses a number of techniques and methods so as not to exceed the number of characters in a given time, such as reduction, omission, paraphrasing, etc. Another well-known category of audiovisual translation is synchronization, which also implies certain rules.

This paper presents the translation and detailed linguistic analysis of the 2015 film *Ma Folie* by the Austrian-Slovenian director Andrina Mračnikar, as well as the analysis of the subtitling technique itself. The source languages of this film are German and English, while the target language is Croatian. The subtitles themselves represent a special attachment in a form of a comparative interlingual tabulation.

Key words: translation, audiovisual translation, subtitling, film translation